

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 221 623, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 009-03;028-05/04

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
NA DAN 31.12.2003. GODINE**

**BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA
TUZLA**

Sarajevo, decembar 2004. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBiH
SARAJEVO

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 221 623, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**MENADŽMENTU
TUZLANSKOG KANTONA
TUZLA**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja **Budžeta Tuzlanskog Kantona**, iskazanih na str. 1 do 24, sa stanjem, na dan 31.12.2003.godine. Za ove izvještaje odgovoran je menadžment Tuzlanskog Kantona. Naša odgovornost svodi se na izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja u skladu sa Zakonom o reviziji budžeta/proračuna FBiH («Službene novine FBiH», br. 48/99), i sa INTOSAI međunarodnim revizorskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije tako da revizija pruža razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvještajima značajnih pogrešaka kao i da li su finansijske transakcije izvršene u skladu sa zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanja, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvještajima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela, vrednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvještaja kao i ocjenu primjene propisa. Vjerujemo da je provedenom revizijom prikupljeno dovoljno dokaza kako bi se stvorile pouzdane osnove za izražavanje našeg mišljenja.
3. Nakon provedene revizije utvrđeno je sljedeće:
 - **sistem internih kontrola nije adekvatno uspostavljen u dijelu nadzora i primjene zakonskih propisa u načinu planiranja, trošenja i evidentiranja budžetskih sredstava, kako u Ministarstvu finansija kantona tako i kod korisnika za koje su odgovorna pojedina resorna ministarstva (Ministarstvo obrazovanja i nauke, Ministarstvo kulture i sporta i Ministarstvo za rad socijalnu politiku),**
 - **zbog nedosljedne primjene Zakona o budžetima/proračuna u FBiH i Zakona o izvršenju budžeta Tuzlanskog Kantona za 2003. godinu, u dijelu uplate vlastitih prihoda na depozitni račun budžeta kantona i korištenje istih za namjene odobrene budžetom i to do visine u njegovom posebnom dijelu, a koje se odnosi na period do uspostave Jedinственог Računa Trezora,**
 - **nije u potpunosti izvršeno usklađivanje stanja imovine, potraživanja i obaveza iskazano u knjigovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom (inventurom), na dan 31.12.2003. godine, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH.**

- obaveze stvorene u tekućoj i ranijim godinama u iznosu od 13.855.646,33 KM, nisu evidentirane u periodu u kojem su i nastale, što je imalo za posljedicu nerealno iskazivanje rashoda i izdataka.
 - postupk nabavke roba i ugovaranje usluga, u svim dijelovima nije obavljan u skladu sa Uredbom o postupku nabavke roba, uslugama i ustupanju radova.
4. Po našem mišljenju finansijski izvještaji zbog navoda datih u prethodnoj tački ne daju istinit i fer pregled o finansijskim transakcijama u svim značajnim segmentima u toku godine i stanju na kraju godine, Budžeta Tuzlanskog Kantona za godinu koja se završava na dan 31.12.2003. godine.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
TUZLANSKOG KANTONA
za 2003. godinu

1 UVOD

Tuzlanski Kanton (u daljem tekstu Kanton) je federalna jedinica Federacije Bosne i Hercegovine, čije su nadležnosti utvrđene Ustavom Federacije BiH i Ustavom Tuzlanskog Kantona. Teritorij Kantona obuhvata područja od trinaest općina.

Zakonodavnu vlast u Kantonu vrši Skupština Kantona, koja je jednodomno predstavničko tijelo, sastavljeno od 35 poslanika, koji se biraju tajnim glasanjem na neposrednim izborima na cijelom području Kantona. Poslanici u Skupštini Kantona imaju četverogodišnji mandat.

Vlada Kantona je izvršni organ Kantona, koju čine premijer i dvanaest ministara. U ostvarivanju svojih ovlaštenja utvrđenih ustavom, Vlada Kantona donosi uredbe, odluke, rješenja i zaključke.

Funkciju kantonalne uprave u Kantonu vrše kantonalna ministarstva (Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo obrazovanja, nauke kulture i sporta, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice, Ministarstvo finansija, Ministarstvo industrije, energetike i rudstva, Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo za rad i socijalnu politiku, Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak i Ministarstvo za boračka pitanja), kantonalne uprave i kantonalne ustanove (Zavod za prostorno planiranje i urbanizam, Direkcija za zaštitu okolice i Direkcija za puteve) u skladu sa Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona, kojim se određuje njihov djelokrug, rukovođenje kao i druga pitanja od značaja za njihovo organizovanje i funkcionisanje.

Kantonalnim ministarstvom rukovodi kantonalni ministar, a radom uprave i upravne ustanove rukovodi direktor.

Sjedište Kantona je u Tuzli u ulici Slatina br. 2.

2 OSVRT NA NALAZE REVIZIJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2002. GODINU

Revizijom finansijskih izvještaja za 2003. godinu i usklađenosti poslovanja sa zakonskim propisima konstatovano je da, u toku revidirane godine nije postupljeno po preporukama koje se odnose na potpunu uspostavu sistema internih kontrola, što se posebno odnosi na Ministarstvo finansija, Ministarstvo za rad i socijalnu politiku, Ministarstvo pravosuđa i uprave i Ministarstvo za razvoj, obnovu i povratak, zatim planiranje prihoda u skladu sa mjerama ekonomske i fiskalne politike, utvrđivanja stvarnog stanja stvorenih obaveza kantona i evidentiranja istih u skladu sa zakonskim propisima, usaglašavanje potraživanja i obaveza

na nivou kantona sa povjericima, uravnoteženje prihoda i rashoda, donošenje kriterija za raspodjelu pojedinih tekućih grantova, i popisu imovine, potraživanja i obaveza.

Uspostavljanjem Jedinstvenog računa trezora, riješena je i uplata vlastitih prihoda na depozitni račun Budžeta Kantona.

3 CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj revizije finansijskih izvještaja je, da omogućiti revizoru da izrazi mišljenje, o tome da li su finansijski izvještaji pripremljeni, u svakom značajnom pogledu, u skladu sa svom važećom zakonskom regulativom. Revizija je planirana i izvršena sa ciljem pribavljanja realne osnove da li finansijski izvještaji odražavaju tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine i stanja na kraju godine. Revizijom će se utvrditi: da li su poduzete sve mjere za osiguranje, ubiranje, čuvanje i evidentiranje javnih prihoda na nivou Kantona, da li su se nadležna Ministarstva pridržavala zakonskih propisa i instrukcija, da li su isplate javnih rashoda i korištenje javnih prihoda vršene po odgovarajućim ovlaštenjima i za svrhe za koje je dato ovlaštenje.

Cilj revizije je postizanje transparentnosti u radu Vlade Kantona u trošenju budžetskih sredstava kao i povećanje javne odgovornosti menadžmenta ministarstava, da u okviru zakonskih propisa uspješno i efikasno provode postavljene ciljeve. Navedeno će se utvrditi kroz uvid u Budžet i izvršenje budžeta Kantona po korisnicima (ministarstvima), sa posebnim osvrtom na tekuće i kapitalne transfere, a sve u cilju zaštite javnih prihoda.

Revizija, također, uključuje davanje preporuka za dalji rad, sa posebnim naglaskom na što efikasniju i ekonomičniju zaštitu imovine i trošenju sredstava, kao i stvaranje podloge za uvođenje, primjenu i što efikasniji rad interne kontrole.

4 NALAZI I PREPORUKE

4.1 Sistem internih kontrola ministarstava

Vlada Kantona imenovana je u januaru 2003. godine i na prijedlog iste je od strane Skupštine Kantona usvojen je Budžet za 2003. godinu, njegove izmjene i dopune i Zakon o izvršenju budžeta Tuzlanskog Kantona za 2003. godinu.

U Ministarstvu finansija, između ostalog, u skladu sa Zakonom o trezoru, obavljaju se poslovi upravljanja novčanim sredstvima, finansijsko planiranje, planiranje i predviđanje novčanih tokova i upravljanje plaćanjima i drugim poslovima trezora, upravljanje računovodstvom, izvještavanje o izvršenju budžeta, finansijsko izvještavanje i upravljanje pregledima interne kontrole, Ministri ministarstava su odgovorni za računovodstvo i internu kontrolu svojih ministarstava, uključujući i budžetske korisnike i potrošačke jedinice koje spadaju u njihovu nadležnost. Provedenom revizijom nismo se mogli uvjeriti da se od strane ministarstva finansija obezbjeđen odgovarajući nadzor nad budžetom, kao i da je od Ministarstva obrazovanja i nauke, kulture i sporta, Ministarstva za rad i socijalnu politiku, Ministarstva pravosuđa i uprave i Ministarstva za obnovu, razvoj i povratak, obavljan adekvatan nadzor i kontrola trošenja i raspolaganja budžetom odobrenih sredstva, posebno za budžetske korisnike koji spadaju u nadležnost ovih ministarstava i za koje su po Zakonu o budžetu u FBiH nadležni i odgovorni, a koja u kantonalnom budžetu predstavljaju značajna sredstva.

U toku revizije konstatovane su određene slabosti u sistemu internih kontrola, koje su posebno izražene kod naprijed navedenih ministarstava, što je dovelo do lošeg planiranja budžetskih sredstava, neevidentiranja pojedinih vrsta rashoda i izdataka, lošu ili nikakvu kontrolu budžetskih organizacija (nižih potrošačkih jedinica) za koje su odgovorni, nekontrolisano stvaranje obaveza, koje su imale odraza u donošenju i primjeni zakonskih i podzakonskih akata i provedbenih propisa kao i korištenje pojedinih sredstva određenih budžetom i do visine u njegovom posebnom dijelu.

Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji svakog ministarstva, na koje je Vlada dala saglasnost utvrđene su nadležnosti i odgovornosti uposlenih u svakom ministarstvu. Uvidom u primjenu

istih konstatovano je da se kod pojedinih ministarstava navedeni pravilnici nedosljedno primjenjuju u pojedinim organizacionim jedinicama u pogledu obavljanja poslova iz njihove nadležnosti, zatim da ne postoji dovoljna saradnja između sektora u ministarstvima i između ministarstva i ministarstva finansija, kao i da ne postoji razdvojene nadležnosti u pogledu ovlaštenja i odgovornosti (Ministarstvo za rad i socijalnu politiku i Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak)

Kantonalno ministarstvo finansija obavlja računovodstvo za sve budžetske korisnike. Nadzor nad budžetom, prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji ministarstva finansija je trebalo obavljati Odjeljenje za unutrašnju reviziju sa Glavnim kantonalnim unutrašnjim revizorom, koji su prema navedenoj sistematizaciji direktno odgovorni ministru finansija. Sagledavajući broj sistematiziranih radnih mjesta internih revizora utvrđeno je da u toku 2003. godine nije izvršena popuna ovoga Odjeljenja. Odjeljenje za internu reviziju, je svoj rad obavljalo na osnovu Programa rada za 2003. godinu, koji je donesen u decembru 2002. godine i povremenih zaključaka Vlade. Internom revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih propisa kod budžetskih korisnika, u pogledu poslovanja, računovodstvenog evidentiranja, planiranja i izvještavanja, unutarnjeg nadzora, tenderske dokumentacije (primjene Uredbe o postupku nabavke roba, ugovaranja usluga i vršenju radova) i isplata plaća u osnovnim školama. Zbog naprijed navedenog vršeni nadzor ministarstva finansija – interne revizije je nepotpun (izbor izvršenih revizija), što ukazuje da od strane ministarstva nisu poduzimane sve mjere u cilju nadzora nad upotrebom budžetskih sredstava.

Naprijed izneseno ukazuje na neadekvatno funkcionisanje internih kontrola i nepotpun nadzor ministarstva finansija i ministarstava koja u svojoj nadležnosti imaju niže potrošačke jedinice, a za koje su po zakonu odgovorni (ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo za rad i socijalnu politiku, ministarstvo pravosuđa i uprave i ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak), što ne daje dovoljnu sigurnost za potpunu i efikasnu zaštitu imovine, sprečavanje i otkrivanje prevare i greške, tačnost i potpunost računovodstvenih evidencija i pravovremenog pripremanja pouzdanih finansijskih izvještaja.

Revizorskom timu su prezentiran pisani akti (uputstva i instrukcije sa detaljnim objašnjenjima o načinu rada, donesene u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH i Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenom računa trezora), doneseni u toku 2003. godine od strane ministra finansija i Vlade Kantona, koji uz kontinuiranu doradu i donošenje drugih akata (računovodstvene politike, procedure o načinu kretanja dokumentacije između budžetskih korisnika i sektora za trezor ministarstva finansija, utvrđivanje ovlaštenja za kontrolu unesenih podataka u radne stanice kod pojedinih ministarstava, kao i odgovornosti za eventualno pogrešno unesene podatke) mogu dovesti do poboljšanja sistema internih kontrola.

U skladu sa Poslovníkom o radu Vlade Tuzlanskog kantona, Vlada na prijedlog njenih članova donosi Program rada, koji sadrži zadatke koji treba da se izvrše u toku godine u pogledu provođenja utvrđene politike Kantona i izvršavanja propisa Skupštine i Vlade Kantona. Uvidom u Program, nismo se mogli uvjeriti da su ciljevi postavljeni u istom, u svim dijelovima i od strane svih ministarstava i realizovani.

Uplata prihoda, koje su budžetski korisnici ostvarivali obavljanjem vlastite djelatnosti do 30.06.2003. godine nije vršena na depozitni račun javnih prihoda kantonalnog budžeta i isti se nisu koristili za namjene odobrene budžetom i to do visine utvrđene u njegovom Posebnom dijelu, što je u suprotnosti sa Zakonom o budžetima/proračunima u FBiH

Evidentiranje finansijskih transakcija u pojedinim dijelovima glavne knjige i pomoćne evidencije nije vršeno u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenog računa trezora, što stvara nerealne i netačne podatke na pojedinim bilansnim pozicijama (obaveze, rashodi i izdaci, razgraničeni prihodi i rashodi), a što sve ukazuje na neuspostavljenje adekvatnog sistema internih kontrola.

U cilju efikasnog obavljanja poslova interne kontrole utvrditi pravila i procedure za rad u svim ministarstvima, s posebnim težištem na ona ministarstva, koja u svojoj nadležnosti imaju niže potrošačke jedinice i koja raspolažu većim budžetom.

Donijeti pisani akt o načinu kretanja finansijske dokumentacije između Kantonalnog ministarstva finansija i korisnika budžeta za koje ministarstvo vodi računovodstvo i sastavlja finansijske izvještaje.

4.2 Izrada i donošenje budžeta

Budžet Tuzlanskog Kantona za 2003. godinu i Zakon o izvršenju Budžeta Tuzlanskog Kantona za 2003. godinu donijela je Skupština Kantona 27.03.2003. godine i isti su stupili na snagu 30.04.2003. godine, **danom objavljivanja u «Službenim novinama Tuzlanskog Kantona», a važe za fiskalnu 2003. godinu.** Uz usvojeni budžet Tuzlanskog Kantona za 2003. godinu nisu priloženi finansijski planovi izvanbudžetskih fondova, kako je propisano Zakonom o budžetima proračunima u FBiH, već su isti usvajani pojedinačno, zavisno od toga kada su bili pripremljeni za sjednicu Skupštine Kantona.

Do donošenja Budžeta za 2003. godinu finansiranje se vršilo na osnovu Odluke o privremenom finansiranju Tuzlanskog Kantona za period 01.01.2003. do 31.12.2003. godine, donesenom 20.02.2003. godine od strane Skupštine Kantona.

U toku 2003. godine dva puta (16.07.2003. i 09.10. 2003. godine) su izvršene izmjene i dopune Budžeta za 2003. godinu, jer u odnosu na usvojeni Budžet, u toku prvog polugodišta, došlo je do odstupanja u prihodima i u rashodima kod budžetskih korisnika koji su ostvarili prihode od pružanja javnih usluga (vlastite prihode). Budžetski korisnici koji su poslovali preko transakcijskih računa, kao i korisnici za koje je nadležno Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta postupili su suprotno članu 8. i članu 23. Zakona o izvršenju budžeta Tuzlanskog Kantona za 2003. godinu i Zakonu o budžetima u FBiH. Ovi korisnici su ostvarili vlastite prihode (prihode od sopstvene djelatnosti), ali iste nisu planirani prilikom izrade i donošenja budžeta, niti su ih uplaćivali na depozitni račun za prikupljanje javnih prihoda na nivou Kantona. Nije obezbijeđen adekvatan nadzor i kontrola nad prihodima korisnika koji su u njihovoj nadležnosti, što je imalo za posljedicu nemogućnost realnog planiranja (Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo pravosuđa i uprave, i Ministarstvo obrazovanja, nauke kulture i sporta) i praćenja stvarnog priliva vlastitih prihoda i trošenja istih u skladu sa planom.

Resorna ministarstva u oblasti obrazovanja, nauke, kulture i sporta, pravosuđa i uprave trebaju da vrše nadzor svojih nižih potrošačkih jedinica, u dijelu koji se odnosi na planiranje i trošenja vlastitih prihoda.

Donošenje i izradu budžeta u svim dijelovima, kao i planove izvanbudžetskih fondova, provoditi u skladu sa odredbama Zakona o budžetima/proračunima u FBiH.

4.3 Izvršenje budžeta Tuzlanskog Kantona za 2003. godinu

4.3.1 Prihodi i primici budžeta Tuzlanskog Kantona

Ukupno ostvareni prihodi i primici u 2003. godini iskazani su u Konsolidovanom godišnjem iskazu o izvršenju budžeta u periodu od 01.01.2003. godine do 31.12.2003. godine iznose 192.909.700 KM, što je u odnosu na planirani Budžet za 2003. godinu manje za 5,59%, a u odnosu na prošlu godinu više za 10,85%. Prenesena sredstva na dan 01.01.2003. godine iznose 885.097,96 KM, dok sredstva prenesena po zatvaranju računa budžetskih korisnika iznose 1.857.706,20 KM.

Struktura iskazanih prihoda, primitaka i finansiranja sa indeksima ostvarenja iskazana u konsolidovanom finansijskom izvještaju prikazana je u sljedećoj tabeli:

Red. br.	Opis	Budžet za 2003. godinu	Ostvareno u 2002. godini	Ostvareno u 2003. godini	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
Prihodi, primici i finansiranje		204.341.700	174.032.522	192.909.700	94,41	110,85
A. Prihodi i primici od 1 do 4)		197.480.000	172.037.047	191.683.817	97,06	111,42
1.	Prihodi od poreza	158.739.900	137.807.270	162.093.479	102,11	117,62
2.	Neporezni prihodi	38.510.000	31.243.888	28.587.603	74,23	91,50
3.	Potpore (grantovi)	230.100	2.671.957	880.944	382,85	32,97
4.	Kapitalni primici		313.932	121.791	-	38,80
B. Finansiranje (= 5)		6.861.700	1.995.475	1.225.883	17,87	61,43
5.	Primljene otplate datih zajmova	6.861.700	1.995.475	1.225.883	17,87	61,43

Struktura **prihoda od poreza** iskazanih u konsolidovanim finansijaskim izvještajima prikazana je u sljedećoj tabeli:

Red. br.	Opis	Budžet za 2003. godinu	Ostvareno u 2002. godini	Ostvareno u 2003. godini	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
1.	Porez na dobit pojedinaca i preduzeća	3.969.700,00	3.675.610,00	4.041.624,04	101,81
2.	Porez na plaće i radnu snagu	18.715.800,00	17.329.537,00	18.265.339,27	97,59
3.	Domaći porezi na dobra i usluge	136.039.200,00	116.788.050,00	139.677.366,64	102,67
4.	Ostali porezi	15.200,00	14.073,00	109.148,53	718,08
Ukupno prihodi od poreza (od 1 do 4)		158.739.900,00	137.807.270,00	162.093.478,48	102,11

U odnosu na plan, kao što je navedeno u prethodnoj tabeli, osim prihoda od poreza na plaću i radnu snagu, iskazan je rast prihoda od poreza. Na osnovu prezentirane dokumentacije, konstatovano je da je u toku revidirane godine postojala saradnja sa poreznom upravom, i da su se vršile analize naplate prihoda i poduzimale odgovarajuće mjere u cilju poboljšanja iste. Odjeljenje planiranja Budžeta Tuzlanskog kantona u skladu sa Zakonom o poreznoj upravi prilikom izrade budžeta je koristilo «primjenu principa realnosti kod planiranja prihoda – primitaka i izdataka budžeta uz usaglašenost poreznih prihoda sa Poreznom upravom – Kantonalnim uredom u Tuzli.

Neporezni prihodi iskazani su u iznosu od 28.587.603 KM, što je u odnosu na planirana sredstva manje za 25,77 %, a u odnosu na prošlu godinu za 8,50%. Struktura navedenih prihoda je sljedeća:

Red. br.	Opis	Budžet za 2003. godinu	Ostvareno u 2002. godini	Ostvareno u 2003. godini	Index (5/4) 7
1	2	3	4	5	
Ukupno neporezni prihodi (a+b+c)		38.510.000	31.243.888	28.587.603	91,50
a) Prihodi od poduzetničke aktivnosti i imovine		1.189.900	3.255.979	1.188.543	36,50
b) Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga		33.039.300	23570.974	23.339.964	99,02
1.	Administrativne takse	3.246.100	3.330.435	3.046.400	91,47
2.	Sudske takse	4.983.200	5.146.096	5.067.324	98,47
3.	Komunalne takse	2.900	2.864	4.815	168,12
4.	Ostale budžetske naknade	9.544.400	6.999.322	6.149.135	87,85
5.	Posebne naknade i takse	1.071.000	394.012	306.675	77,83
6.	Prihodi od sopstvene djelatnosti	14.191.700	7.698.245	8.765.615	113,87
c) Novčane kazne		4.280.800	4.416.935	4.059.096	91,60

U okviru neporeznih prihoda iskazani su i prihodi od pružanja javnih usluga (obavljanje vlastite djelatnosti) u iznosu od 8.765.615,00 KM što je u odnosu na planirani iznos od 14.341.700,00 KM manje za 38,88 %. Iskazano stanje ovih prihoda se ne može u potpunosti potvrditi, jer su se isti tek od 01.07.2003. godine počeli prikupljati preko depozitnog računa Tuzlanskog kantona, u skladu sa Instrukcijom o načinu uplate vlastitih prihoda, koju je donio kantonalni ministar finansija. Ukupno naplaćeni vlastiti prihodi preko depozitnog računa i evidentirani u glavnoj knjizi trezora iskazani su u iznosu od 3.616.131,79 KM, dok su prihodi za prvih šest mjeseci do prelaska na trezorski način poslovanja kao konsolidovani prihodi iskazani u iznosu od 5.149.483,04 KM. Ove prihode korisnici su naplaćivali preko vlastitih transakcijskih računa i najvećim dijelom su ostvareni kod korisnika za koje je nadležno kantonalno Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta (7.782.737,75 KM ili 88,79% od ukupno ostvarenih ovih prihoda). U strukturi prihoda koji su ostvarili korisnici ovoga ministarstva na visoko obrazovanje se odnosi 5.021.904,01 KM, srednje obrazovanje 1.876.587,56 KM, a na osnovno obrazovanje 673.131,38 KM.

Visoko obrazovanje za koje je nadležno resorno Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, vlastite prihode je ostvarivalo po osnovu naplate upisnine (redovan studij, studij za vlastite potrebe, vanredan studij, postdiplomski studij), davanja u zakup poslovnih prostora, i obavljanja usluga u okviru djelatnosti pojedine obrazovne institucije (izdavačka djelatnost, pružanje konsalting usluga, naučno-istraživački rad i sl.).

Na osnovu prezentirane dokumentacije konstatovano je da naplaćene naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe prema pomoćnoj evidenciji Ministarstva poljoprivrede,

vodoprivrede i šumarstva iznose 327.277,71 KM i naplaćene naknade po osnovu zakupa poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu 126.666,00 KM. Ukupno naplaćene ove naknade u 2003. godini evidentirane u glavnoj knjizi trezora iskazane su u iznosu od 285.699,25 KM, od čega je 189.969,02 KM na dan 31.12.2003. godine preneseno na razgraničene prihode, s obrazloženjem da se radi o strogo namjenskim sredstvima, koja su neutrošena i raspoloživa na računu novčanih sredstava, što znači da je ovih naknada na prihodima iskazano svega 95.730,23 KM. Naprijed navedeno ukazuje da su prihodi iskazani po ovom osnovu nerealni i da se isti ne mogu u potpunosti potvrditi.

Prema evidenciji u glavnoj knjizi trezora vlastiti prihodi Ministarstva unutrašnjih poslova iskazani su u iznosu od 307.303,17 KM i isti odnose se na izvršene usluge od pratnje novca i specijalnih tereta. Postavlja se pitanje realnosti i tačnosti iskazivanja ovih prihoda, jer se za iste u potpunosti ne vodi pomoćna evidencija. Za prihode po osnovu izvršenih usluga za polaganje vozačkih ispita, prihode na ime izdatih putnih isprava - pasoša i prihode od izdavanja ličnih dokumenata, (lične karte i vozačke dozvole) nije prezentirana evidencija potraživanja, niti Ministarstvo unutrašnjih poslova iste usaglašava sa evidencijom u glavnoj knjizi trezora. Naplata prihoda od izdatih putnih isprava nije vršena u skladu sa Pravilnikom o cijeni putnih isprava.

Na osnovu uvida u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da se nije postupilo u skladu sa Zakonom o trezoru u dijelu evidentiranja sredstava po osnovu privatizacije – ESCROW račun, po kome su priliv sredstva od privatizacije u revidiranoj godini i kamate na novčana sredstva koja se nalaze na računu iznosili 969.656,71 KM, a isti nisu iskazani u sklopu JRT.

Do prelaska na trezorski način poslovanja Kantonalno ministarstvo finansija nije u potpunosti imalo uvida u prihode ostvarene od obavljanja vlastite djelatnosti, niti su iste resorna ministarstva koja su nadležna za ove korisnike, planirala u budžetu. Navedeno potvrđuje da do uspostave trezorskog načina poslovanja nije uspostavljen adekvatan sistema internih kontrola od strane nadležnih resornih ministarstva, po pitanju planiranja i uplate vlastitih prihoda na depozitni račun budžeta kantona i nadzor nad korištenjem istih.

Grantovi (tekuće potpore) iskazani su u iznosu od 880.944,00 KM i u odnosu na plan ostvareni su više za 282,85 %. Navedeni grantovi odnose primljene grantove iz inostranstva (189.671,00 KM) i grantove od ostalih nivoa vlasti (516.859,00 KM) i kapitalni grantovi (174.414,00 KM) koji su doznačeni u najvećem iznosu ustanovama u sudstvu, osnovnom i srednjem obrazovanju za adaptaciju škola i sudova.

Primljene otplate datih zajmova iskazani su u iznosu od 1.225.883,00 KM, u odnosu na plan manje su za 82,14 %, a odnose se na primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima. **Može se konstatovati da nisu poduzimane adekvatne mjere, niti su iscrpljene sve zakonske mogućnosti za povrat pozajmljenih sredstava.**

Ministarstvo finansija Kantona treba da učini dodatne napore, kako bi se ukupni prihodi i primici na nivou Kantona realizovali u planiranim veličinama, što se posebno odnosi na prihode od pružanja javnih usluga, posebnih naknada i taksi.

Da se svi javni prihodi i primici, kao i vlastiti prihodi uplaćuju na Jedinstven račun Trezora Tuzlanskog kantona i da se isti evidentiraju u Glavnoj knjizi Trezora po izvorima iz kojih potiču, u skladu sa Zakonom o budžetima/proračunima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH i Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenoh računa trezora.

Potrebno je da se evidenciju vlastitih prihoda potraživanja od kupaca, od strane svih korisnika budžet, vrši u skladu sa Zakonom o trezoru, Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenog računa trezora i podzakonskim aktima i instrukcijama ministarstva.

Poduzimati adekvatne mjere za naplatu prihoda i povraza pozajmljenih sredstava..

4.3.2 Rashodi i izdaci budžeta Tuzlanskog Kantona za 2003. godinu

Ukupno rashodi i izdaci u 2003. godini iskazani su u iznosu od 180.924.984,00 KM i predstavljaju ostvarenje u odnosu na budžet 91, 72 %, a struktura istih je prikazana u sljedećoj tabeli:

Red. br.	Opis	Ostvareno u 2002. godini	Rebalans budžeta za 2003. godinu	Ostvareno u 2003. godini	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
UKUPNO (A+ B)		183.556.107	204.341.700	185.170.924	90,62
A. UKUPNO IZDACI (I+II +III)		178.799.339	197.255.800	180.924.984	91,72
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d+e)		174.652.042	189.288.100	176.384.799	93,18
a.) Plaće i naknade troškova zaposlenih (od 1 do 2)		113.080.033	110.109.300	106.581.959	96,80
1.	Bruto plaće i naknade	96.633.397	97.032.600	94.227.290	97,11
2.	Naknade troškova zaposlenih i skupštinski zastupn.	16.446.636	13.076.700	12.354.669	94,48
b) Doprinosi poslodavca (= 3)		11.104.707	11.907.700	11.586.904	97,30
3.	Doprinosi poslodavca	11.104.707	11.907.700	11.586.904	97,30
c) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 13)		20.891.651	26.960.400	24.492.771	90,85
4.	Putni troškovi	1.367.145	1.511.200	1.117.050	73,92
5.	Izdaci za energiju	3.134.940	4.273.900	3.653.575	85,48
6.	Izdaci za komunalne usluge	2.612.768	2.459.300	2.571.576	104,56
7.	Nabavka materijala	3.743.499	3.007.200	3.309.569	110,05
8.	Izdaci za usluge prevoza i goriva	1.091.445	804.400	861.209	107,06
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	1.107.513	1.094.100	821.893	75,12
10.	Izdaci za tekuće održavanje	1.826.221	1.743.900	1.679.201	96,29
11.	Izdaci za osiguranje, bankarske usluge	873.442	766.000	441.512	57,64
12.	Ugovorne usluge	5.134.678	11.300.400	10.037.186	88,82
d) Tekući grantovi (od 13 do 20)		29.073.788	40.060.700	33.494.353	83,61
13.	Grantovi drugim nivoima Vlade (općine i grad)	2.233.443	2.004.000	1.834.118	91,52
14.	Grantovi pojedincima	19.345.560	28.089.900	23.614.435	84,02
15.	Grantovi neprofitnim organizacijama	7.115.387	7.829.500	6.728.279	85,93
16.	Subvencije javnim preduzećima	379.398	2.137.300	1.214.624	56,83
17.	Grantovi u inostranstvo	---	---	102.903	--
e) Izdaci za kamate i ostale naknade (od 18 do 20)		501.863	250.000	228.812	91,52
19.	Kamate na domaće pozajmljivanje	501.863	250.000	228.812	91,52
II KAPITALNI IZDACI (a+b)		3.449.519	7.367.700	3.843.783	52,17
a) Izdaci za nabavku stalnih sredstava (od 21 do 26)		3.144.282	7.367.700	3.813.783	51,76
21.	Nabavka šuma, zemljišta i višegod. zasada	330	--	--	--
22.	Nabavka građevina	972.123	--	354.236	
23.	Nabavka opreme	1.926.133	5.413.700	2.308.045	42,63
24.	Nabavka ostalih stalnih sredstava	32.300	19.000	9.725	51,19
25.	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	176.600	--	151.936	--
26.	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	36.796	1.935.000	989.840	51,15
b) Kapitalni grantovi (27+28)		305.237	--	30.000	-
27.	Kapitalni grantovi drugim nivoima vlasti	270.237	--	25.000	
28.	Kapitalni grantovi pojedincima i neprof. organiza.	35.000		5.000	
III OSTALE ISPLATE (POZAJMLJIVANJE)(24+25)		697.778	600.000	696.402	116,07
24.	Pozajmljivanje pojedincima i neprofitnim organizac	612.900	600.000	696.402	116,07
25.	Pozajmljivanja javnim preduzećima	84.878			
B. OTPLATE PRIMLJ. ZAJMOVA I KREDITA (26)		4.756.768	7.085.900	4.245.940	59,92
26.	Otplate domaćeg pozajmljivanja	4.756.768	7.085.900	4.245.940	59,92

U naprijed iskazanim rashodima i izdacima nisu iskazani rashodi koji su evidentirani na razgraničenjima u iznosu od 464.934,19 KM i isti u stvari predstavljaju prekoračenja na pozicijama na kojima su se trebali i evidentirati, u skladu sa zakonskim propisima, jer ovo su izdaci i rashodi određenih budžetskih korisnika koji su stvorili u ranijem i tekućem periodu, a isti nisu bili planirani budžetom za 2003. godinu. Navedeni rashodi i izdaci su se trebali uključiti u postupku izmjena i dopuna budžeta, što je bila i zakonska obaveza.

Izdaci za bruto plaće za sve korisnike na nivou Kantona, iskazani su u iznosu od 94.227.290,00 KM. Ne može se u cijelosti potvrditi opravdanost navedenih izdataka, jer konsolidacijom koja je izvršena 30.06.2003. godine, utvrđeno je da pojedini budžetski korisnici nisu koristili sredstva za one namjene koje

su im doznačene budžetom. Ove nepravilnosti se posebno odnose na Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, koje je u svom razdjelu odgovorno za 119 ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja, 17 ustanova visokog obrazovanja, 9 ustanova kulture, Ministarstvo pravde i uprave koje je odgovorno za kantonalni i općinske sudove i pravobranilaštva i tužilaštva i Ministarstvo za rad i socijalnu politiku, za socijalnu ustanovu Dom za djecu bez roditeljskog staranja.

Broj uposlenih, za koje se vršilo finansiranje plaća u Tuzlanskom kantonu na osnovu podataka iz prezentiranih finansijakih iskaza, na osnovu radnih sati iznosi 9.817, a prema prezentiranim podacima nadležnih službi i resornih ministarstva, broj uposlenih na bazi stanja krajem decembra 2003. godine je iznosio 9.198. Budžet je planiran za finansiranje plaća za 9.977 uposlenih. S obzirom na materijalnu značajnost ovih izdataka trebalo bi na svim nivoima ustrojiti evidenciju o broju uposlenih.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju konstatovano je da se u toku 2003. godine vršio obračun i isplata doprinosa za socijalnu skrb u visini 1,5% na neto plaću u skladu sa Zakonom o uvođenju doprinosa na plaću za finansiranje dijela socijalne zaštite. Po ovom osnovu izdaci za bruto plaće i naknade iskazani su u iznosu od 738.649,08 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o doprinosima, kojim se tačno utvrđuje koji su obavezni doprinosi na nivou Federacije, što znači da u ovom slučaju nema pravnog osnova za propisivanje doprinosa na kantonalnom nivou.

Kod organa uprave (ministarstava), vrši se jedinstven obračun plaća u skladu sa Zakonom o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u Tuzlanskom kantonu. Odredbama istog je regulisano da se za pojedine segmente, koji nisu regulisani ovim zakonom primjenjuju odredbe općeg i granskog kolektivnog ugovora. Tuzlanski kanton je potpisnik granskog kolektivnog ugovora. Ostali korisnici (niže potrošačke jedinice) su plaće obračunavali po pravilnicima koje su donosili na nivou svojih ustanova. Zakonom o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u Tuzlanskom kantonu je regulisano da se osnovna plaća službenika obračunava tako što se koeficijent platnog razreda, u koji je razvrstano službeno zvanje službenika pomnoži sa osnovicom za plaću, koji utvrđuje Vlada Kantona. Prezentirana je Odluka Vlade o utvrđivanju osnovice za obračun plaće, za period januar – mart 2003. godine, koja se primjenjivala za obračun plaća u toku 2003. godine. U dijelu obračuna plaća, koji se odnosi na nagrađivanje službenika koji postiže natprosječne rezultate u svim segmentima nije vršen u skladu Zakonom o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave Tuzlanskog kantona i Zakonom o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u FBiH.

Nismo se mogli uvjeriti da je vršen adekvatan nadzor, nad provođenjem odredaba Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u kantonu, od strane Ministarstva pravosuđa i uprave i Ministarstva finansija u djelovima za koje su nadležni.

Naknade troškova zaposlenim i skupštinskim zastupnicima odnose se na isplatu toplog obroka, prevoza na posao i sa posla, regres za godišnji odmor, otpremnine i razne pomoći. S obzirom da se radi o praktično dva odvojena perioda (do i poslije uspostave trezora), i da su određeni budžetski korisnici ostvarivali vlastite prihode i iste u svim dijelovima nisu koristili za namjene odobrene budžetom i do visine u njegovom posebnom, dolazilo je do prelijevanja sredstva koja su plaćana kao doznake nižim potrošačkim jedinicama sa jedne vrste rashoda na drugu (npr. naknade za bruto plaća i naknade zaposlenim na naknada za materijal i usluge i obrnuto).

Potrebno je da se obračun i isplata plaća vrši u skladu sa važećim zakonskim propisima.

4.3.2.1 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge za organe uprave (ministarstva) za koje je u toku 2003. godine bila je nadležna Služba za zajedničke poslove Vlade Kantona provodila je procedure za nabavku roba, materijala i ugovaranje navedenih usluga. **Za izdatke koji su evidentirani na ovoj poziciji i koji se odnose na korisnike (niže potrošačke jedinice, ustanove obrazovanja, kulture i pravosuđa) nisu utvrđene jedinstvene procedure od strane nadležnog organa u Kantonu, i resornih ministarstava u dijelu utvrđivanja načina ugovaranja ovih izdataka i finansijske kontrole koja podrazumijeva kontrolu opravdanosti stvaranja istih kako u pogledu vrste troška, tako i visine istog.** Ovakav način nabavke, ugovaranja i stvaranja ovih troškova povećava ukupne rashode, kako za Budžet kantona, kao cjelinu, tako i za pojedina ministarstva koja su nadležna za određene ustanove i istovremeno potvrđuje neefikasnost funkcionisanja sistema internih kontrola.

Izdaci za putne troškove u najvećem iznosu su iskazani kod korisnika budžeta za koje je nadležno Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, na koje se od ukupnih izdataka na ovoj poziciji odnosi 830.820,83 KM ili 74,38%. **Od ovih izdataka ustanove visokog obrazovanja su iskazale 604.286,86 KM, a ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja 176.493,66 KM.** Uvidom u prezentiranu dokumentaciju konstatovano je da se isplaćene akontacije za putne troškove ne pravnaju u roku, koji je utvrđen članom 22. Uredbe o naknadama za putne troškove, što ukazuje na nemogućnost potvrđivanja iskazanih izdataka i opravdanost istih, a istovremeno i nepostojanje adekvatnog nadzora i uspostave sistema internih od strane resornog ministarstva.

Potrebno je da se naknade za službeno putovanje priznaju i uplaćuju u skladu sa Uredbom o naknadama za putne troškove.

Izdaci za energiju se najvećim dijelom odnose na troškove koji su iskazani na pozicijama korisnika budžeta za koje je nadležno Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta (2.664.896,63 KM), Ministarstvo pravosuđa i uprave (277.448,37 KM) i Ministarstvo unutrašnjih poslova (407.750,24 KM) i oni u ukupnoj masi ovih rashoda učestvuju sa 91,69%. **S obzirom na veličinu navedenih izdataka trebale bi se poduzeti mjere na izradi programa za racionalizaciju istih.**

Značajan izdatak na poziciji izdataka za materijal i usluge čine i **izdaci za komunalne usluge**, gdje je također najveća potrošnja iskazana kod korisnika bužeta za obrazovne ustanove i ustanove pri Ministarstvu pravosuđa i uprave (1.603.294,69 KM ili 62,35%). U okviru ovih izdataka su iskazani i izdaci telefonskih i poštanskih usluga za koje na nivou kantona nisu utvrđeni kriteriji ograničenja potrošnje, što bi u ovom slučaju bilo vrlo značajno kod nižih potrošačkih jedinica (ustanove obrazovanja, sudstvo i sl.). Do prelaska na trezorski način poslovanja nije postojala analitička evidencija, već su se doznake vršile u ukupnom iznosu sa izdacima za materijal i usluge, a od strane resornih ministarstva nije postojala adekvatna kontrola, što dovodi u pitanje opravdanost i osnovanost stvaranja ovih izdataka.

Nabavka materijala (kancelarijski i administrativni materijal, prehrambeni artikli i materijal za čišćenje) najvećim dijelom se odnosi na Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta (1.896.368,97 KM), Ministarstvo unutrašnjih poslova (560.863,38 KM), Ministarstvo pravosuđa i uprave (313.916,19 KM) i Ministarstvo za rad i socijalnu politiku (264.989,15 KM), što u odnosu na ukupnu masu ovih izdataka čini 91,74%. Na nivou kantona i ministarstava koja u svom sastavu imaju niže potrošačke jedinica za nabavku materijala nisu utvrđeni jedinstveni kriteriji i procedure nabavke, što usložnjava proces nabavke i povećava ukupne izdatke za nabavku materijala.

Usluge prevoza i goriva se najvećim dijelom odnose na Ministarstvo unutrašnjih poslova (347.008,81 KM), Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta (222.649,58 KM) i Ministarstvo pravosuđa i uprave (90.706,53 KM), što čini 76,64% od ukupne mase ovih izdataka. Bitno je napomenuti da je na nivou Tuzlanskog kantona način i uslovi korištenja putničkih automobila za službene potrebe u Vladi Tuzlanskog kantona regulisan uredbom, što bi u svakom slučaju trebalo proširiti i na ostale budžetske korisnike i istim regulisati način kontrole i pravnjanja utroška goriva.

Unajmljivanje imovine i opreme (821.893,00 KM) se odnosi na plaćanje zakupnine za smještaj svih ministarstava na nivou kantona izuzev Vlade tuzlanskog kantona, Ministarstva finansija i ministarstva industrije, energije i rudarstva. S obzirom da problem smještaja na nivou kantona predstavljaja značajan problem, a izdaci po ovom osnovu nisu beznačajni, u cilju racionalizacije ovih izdataka, potrebno je da se od strane nadležnih poduzmu adekvatne mjere za racionalno i cjelovito rješavanje ovoga problema.

Izdaci za tekuće održavanje, kao i kod ostale kategorija izdataka za materijal i usluge, najvećim dijelom se odnose na iskazane izdatke kod ustanova obrazovanja, sudstva i Ministarstva unutrašnjih poslova (1.679.201,12 KM ili 83,90%).

Na poziciji ugovorenih usluga su evidentirane usluge medija, usluge reprezentacije, izdaci za informisanje, izdaci za autorske honorare, usluge za privremene i povremene poslove, ugovore o dijelu, usluge štampanja, usluge vještačenja, advokatske usluge koje su evidentirane kod sudova za odbrane po službenoj dužnosti, usluge stručnog obrazovanja, zatezne kamate i sl.

Struktura iskazanih usluga po korisnicima u odnosu na plan je sljedeća:

Red. Br.	Naziv Ministarstva	Planirano Budžetom	Izvršenje	Indeks
1	2	3	4	5
1.	Vlada Tuzlanskog kantona	597.454,00	356.652,50	59,70
2.	Ministarstvo pravosuđa i uprave	799.389,10	759.005,54	94,95
3.	Ministarstvo unutrašnjih poslova	483.600,00	591.926,74	122,40
4.	Ministarstvo zdravstva	756.200,00	535.727,31	70,04
5.	Ministarstvo za rad i socijalnu politiku	85.600,00	103.293,29	120,67
6.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	5.280.560,67	7.400.689,59	140,15
7.	Ostala ministarstva i korisnici	364.060,00	289.980,73	79,65
Ukupno		8.366.863,77	10.037.185,70	119,96

Izdaci na poziciji ugovorenih usluga predstavljaju značajnu stavku u ukupnim troškovima kantona, a iskazani iznos nismo u mogućnosti potvrditi iz razloga što se navedeni izdaci nisu evidentirali na propisanim šestocifrenim kontima. Ilustracije radi navodimo da su se na ovoj poziciji evidentirali rashodi koji se u nekom ranijem periodu trebali biti evidentirani na grantove, a zbog nedovoljno planiranih sredstva i zbog obavezujućih obaveza po sudskim izvršenjima isti su se evidentirani na ovoj poziciji zajedno sa pripadajućim kamatama.

U 2003. godini je nastavljena praksa imenovanja komisija u gotovo svim ministarstvima suprotno odredbama Zakona o ministarstvima i Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u Tuzlanskom Kantonu. Ovdje je bitno napomenuti da je na ovoj poziciji do prelaska na trezorski način poslovanja kroz dotacije nižim potrošačkim jedinicama doznake su išle u zbirnim iznosima za materijal i usluge i da za iste ne postoji relevantna analitička evidencija, tako da se stanje iskazanih ugovorenih usluga ne može potvrditi. Iz prethodne tabele je vidljivo da je na ovoj poziciji iskazano najveće prekoračenje kod Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva za rad i socijalnu politiku, što u narednom periodu treba biti predmet posebnih analiza u utvrđivanja opravdanosti stvaranja istih. Kod ustanova obrazovanja za koje je nadležno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta na ovoj poziciji je evidentiran izdatak u iznosu od 73,73% od ukupnog iznosa ovih usluga i isti se odnosi na evidentirane stručne usluge za koji se ne može potvrditi da li predstavljaju redovan ili vanredan rad nastavnog kadra u školama i da li su se isti trebali evidentirati na poziciji izdataka za bruto plaće. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da se kod većine kantonalnih organa uprave (Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo zdravstva, Vlada kantona) rješenjem premijera Vlade i ministara ministarstava formiraju komisije po raznim osnovama (za polaganje stručnih ispita i usavršavanje nastavnika i saradnika osnovnih i srednjih škola i odgojitelja u predškolskim ustanovama i domovima učenika, izbor najpovoljnijeg ponuđača za ugovaranje nabavke roba, usluga i ustupanje radova, komisija za ocjenu opravdanosti dodjele koncesija, drugostepena kantonalna komisija za rješavanje po žalbama), za čije formiranje se ne može u potpunosti potvrditi opravdanost i zakonski osnov formiranja iste. Navedenim komisijama se na osnovu rješenja, ili odluke ministra isplaćuju naknade (mjesečno ili jednokratno), koje su utvrđene u različitim iznosima zavisno od «složenosti» posla. Ne može se potvrditi da su u svim slučajevima sa članovima komisije zaključeni ugovori o obavljanju privremenih i povremenih poslova ili ugovor o djelu. Mišljenja smo da bi se kod svih korisnika, koji po raznim osnovama angažuju veći broj komisija, trebali prethodno utvrditi kriteriji u pogledu načina angažovanja stručnih lica za rad u komisijama, kao i vrsta poslova koji mogu obavljati komisije, istovremeno vodeći računa o važećim zakonskim propisima. Gdje je to moguće za dodatno angažovanje uposlenih treba razmotriti mogućnost angažovanja uvođenjem prekovremenog rada, u skladu sa članom 67. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave FBiH.

Dio ugovorenih usluge, koje su iskazane na poziciji Ministarstva zdravstva odnose se na troškove liječenja osiguranika van područja Tuzlanskog kantona, koje je izvršeno na osnovu odobrenja Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona za period do 31.12.1999. godine u skladu sa Odlukom Vlade o načinu izvršenja obaveza nastalih u periodu kada su kantonalni organi raspolagali sredstvima doprinosa za zdravstveno osiguranje, u iznosu od 1.315.258,12 KM. Pošto navedene obaveze nisu uopšte bile evidentirane u glavnoj knjizi, niti izmirene do početka 2003. godine, što je uzrokovalo tužbu od strane Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevo, 25.08.2003. godine zaključen je Protokol između Vlade kantona i Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu, kojim je regulisano da se ove obaveze izmire u 20 jednakih rata, počevši od 01.08. 2003. godine do 20.03.2005 godine, s tim da

se prva rata iznosi 115.258,12 KM, a ostale po 63.157,90 KM. Osim što su ove obaveze evidentirane na pogrešnoj poziciji, iste u ukupnom iznosu nisu evidentirane u glavnoj knjizi Trezora Tuzlanskog kantona, što ukazuje na manje iskazivanje ukupnih obaveza.

Na izdacima za ugovorene usluge na poziciji ugovorenih usluga Ministarstva unutrašnjih poslova su evidentirani i izdaci u iznosu 92.000,00 KM za troškove 20 polaznika Policijske akademije Ministarstva unutrašnjih poslova kantona, na osnovu Ugovora zaključenog između Kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova i Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova.

Do prelaska na trezor, budžetski korisnici finansijske promjene, odnosno transakcije nisu evidentirali i iskazivali na propisanim analitičkim kontima, što utiče na iskazano stanje rashoda i izdataka tekuće fiskalne godine, a samim tim i na finansijski rezultat u konsolidovanim finansijskim izvještajima za 2003. godinu.

Da se Budžetska sredstva koriste samo za namjene koje su određene budžetom u skladu sa Zakonom o budžetima/proračunima u FBiH i Zakonom o izvršenju Budžeta Tuzlanskog Kantona i da se svi izdaci evidentiraju na propisanim pozicijama u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH.

Da se preispita opravdanost formiranja komisija i isplate naknada istim.

4.3.2.2 Tekući grantovi

Tekući grantovi u ukupnim rashodima i izdacima učestvuju sa 18,09% i u odnosu na plan iskazani su za 16,39% manje. Struktura istih je prikazana u tabeli rashoda, a bitno je napomenuti da se jedna te ista vrsta ovih grantova (grantovi pojedincima, i grantovi neprofitnim organizacijama), javlja po istom osnovu kod Ministarstva za rad i socijalnu politiku, Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak i Ministarstvo za boračka pitanja, što može dovesti do povećanja troškova prilikom distribucije sredstva, a otežati nadzor nad namjenskim korištenjem sredstva u skladu sa usvojenim programima Vlade i u krajnjem slučaju povećati troškove po ovom osnovu.

Grantovi drugim nivoima vlade iskazani su u iznosu od 1.834.118,95 KM, što je u odnosu na plan manje za 8,48%. Navedeni grantovi se odnose na: grantove koji su plaćani po odlukama Vlade kantona u iznosu 557.133,35 KM, grant Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u iznosu 215.900,00 KM, ministarstvo pravosuđa i uprave 718.200,00 KM, Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja 100.000,00 KM, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta 210.885,60 KM i Agencija za deminiranje 32.000,00 KM.

Na grantove koji se odnose na programe Vlade kao pomoć nerazvijenim općinama je isplaćeno 464.000,00 KM, organizacijama i udruženjima kantona 21.133,35 KM, troškovi manifestacija 22.000,00 KM Grantovi drugim nivoima Vlade koje je donijela Vlada odnose se na pomoć općinama u iznosu od 464.000,00 KM prema Odluci o raspoređivanju sredstava budžeta tuzlanskog kantona iz razdjela pomoć općinama za finansiranje rada općinske uprave. Članom 25. Zakona o izvršenju budžeta je propisano da se sredstva mogu koristiti nakon donošenja propisa, kriterija ili programa, što je u ovom slučaju utvrđeno Odlukom o utvrđivanju kriterija za korištenje sredstava Budžeta Tuzlanskog kantona iz razdjela «Pomoć općinama». Prilikom odobravanja sredstava za ove svrhe ovom Odlukom je regulisano da će se između ostalog cijeniti i dugoročni efekti ulaganja ovih sredstava, u što se revizorski tim nije mogao u potpunosti uvjeriti. **Između ostalog utvrđeno je, da je općini Sapna, posebnom Odlukom Vlade odobreno još 50.000,00 KM, za izmirenje obaveza za finansiranje izgradnje vodovodnog sistema naselja Sapna, po osnovu obaveza stvorenih u 2000. godini. Ne može se potvrditi opravdanost donošenja ove Odluke, iz razloga što se radi o obavezama stvorenim u 2000. godini, a da se iste izmiruju tri godine kasnije.**

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju konstatovano je da se grant Ministarstva pravosuđa i uprave odnosi na troškove izmirenja mjera pritvora u Kazneno popravnom zavodu Tuzla na osnovu Ugovora iz 2000. godine. U 2003. godini utvrđeno je da su ovi rashodi iskazani manje u iznosu od 607.580,00 KM, a također na istim je evidentiran iznos od 249.810,00 KM, koji se odnosi na rashode iz 2002. godine, što ukazuje da isti nisu evidentirani u periodu u kojem su stvarno i nastali i **nemogućnost potvrđivanja ukupno iskazanih rashoda na ovoj poziciji.**

Grant Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede se odnosi na raspodjelu sredstava po osnovu naknada promjene namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe. Sredstva su raspoređena po općinama Tuzlanskog kantona, na osnovu Programa koji je 19.06.2003. godine na prijedlog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijela Vlada kantona. Programom je regulisano da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede sa općinama zaključi ugovore za realizaciju projekata i da prati utrošak sredstava.

Grant drugim nivoima vlade od strane ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta u iznosu od 210.885,60 KM odnosi se na troškove nastale iz Ugovora o organizovanju dislocirane nastave u Odjeljenju Tuzla zaključenog između Vlade Tuzlanskog kantona i Pravnog fakulteta u Sarajevu 22.04.2003. godine. Ovim ugovorom je regulisano da će nadzor nad provođenjem istog obavljati ovlašteni predstavnik Fakulteta i predstavnik imenovan od strane Kantona. **Revizorski tim se nije mogao uvjeriti u opravdanost potpisanog ugovora, niti da je vršen adekvatan nadzor nad obavljanjem dislocirane nastave u skladu sa ugovorom, s obzirom da je u školskoj 2003/04 godini osnovan Pravni Fakultet u Tuzli u sastavu Tuzlanskog univerziteta.** Na poziciji ovih rashoda evidentirani su i izdaci za subvencioniranje troškova Studentskom centru u Sarajevu i Mostaru (48.800,00 KM) i plaćanje troškova Fakultetu kriminalističkih nauka u Sarajevu (20.000,00 KM).

Sa pozicije grantova drugim nivoima vlade na Ministarstvu trgovine, turizma i saobraćaja iskazan je iznos od 100.000,00 KM i isti se odnosi na isplatu sredstva po Odluci Vlade od 05.06.2003. godine za sanaciju posljedica od elementarnih nepogoda iz 2001. godine (sanacija klizišta na regionalnom putu R-461a). Sredstva su odobrena sa pozicije «budžetske rezerve» i ista će se realizovati preko Direkcije za puteve. Tačkom III Odluke je regulisano da je Direkcija obavezna da po završetku posla informiše Vladu o stanju klizišta i utrošku sredstava. U toku revizije, tačnije 04.11.2004. godine (na zahtjev ministarstva finansija) od strane Direkcije revizorskom timu je dostavljena kratka informacija o realizaciji navedene Odluke iz koje se vidi da sanacija nije završena u ugovorenom roku. Također ne može se potvrditi da su od strane resornog ministarstva i Direkcije poduzimane adekvatne mjere za rješavanje ovoga problema.

Grant Agencije za deminiranje se odnosi na izdvojena sredstva budžeta kantona za učešće u Programu obilježavanja rizičnih površina na području kantona.

Potrebno je da se svi rashodi evidentiraju u periodu u kojem su i stvarno nastali, vodeći računa o planiranom budžetu i raspoloživim sredstvima i da se utvrdi opravdanost stvaranja neplaniranih rashoda kod svih budžetskih korisnika.

Grantovi pojedincima iskazani su iznosu od 23.614.434,59 KM i isplate istih su izvršene u za 15,98 % manje od plana. navedeni grantovi se odnose na sljedeće:

Red. Br.	Naziv Ministarstva	Planirano Budžetom	Izvršenje	Indeks
1	2	3	4	5
1.	Skupština Kantona	10.000,00	3.263,00	32,63
2.	Vlada Tuzlanskog kantona	5.000,00	4.982,34	99,65
3.	Ministarstvo unutrašnjih poslova	20.000,00	8.700,00	43,50
4.	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice	-	5.550,00	-
5.	Ministarstvo za boračka pitanja	9.941.800,00	8.816.415,77	88,68
6.	Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak	4.679.900,00	3.739.648,45	79,91
7.	Ministarstvo za rad i socijalnu politiku	11.023.500,00	10.817.898,03	98,13
9.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	406,380,00	217.977,00	53,64
Ukupno		26.086.580,00	23.614.434,59	90,52

Ministarstvo za rad i socijalnu politiku na kategoriji grantova pojedincima ukupno je realizovalo 10.817.898,03 KM odnosno 45,81% rashoda na ovoj poziciji, ili 5,98% od ukupnih rashoda budžeta kantona, što predstavlja materijalno značajnu stavku. Od ovih izdataka za stalne novčane pomoći utrošeno je 1.853.783,46 KM, smještaj šticećenika u ustanove 1.198.017,34 KM, smještaj djece u porodice 999.161,75 KM, porodični smještaj odraslih 168.287,00 KM, tuđa pomoć i njega 3.544.403,68 KM, civilne invalidnine (zaštita civilnih žrtava rata) 653.563,10 KM, dječije selo «Turija» 46.969,55 KM, jednokratne pomoći 303.871,74 KM, materijalno zbrinjavanje socijalno ugroženih 333.613,60 KM, psihički razvoj i ocjena radne sposobnosti 155.100,00 KM, dženaze i sahrane sa korisnike socijalne zaštite 59.810,30 KM, zaštita

porodica sa djecom 972.693,92 KM, fond prevoz učenika 190.829,74 KM, SOS Dječije selo Gračanica 70.480,00 KM, za materijalno zbrinjavanje 87.223,80 KM, zdravstveno osiguranje socijalno ugroženih lica 177.089,05 KM i pomoći pojedincima 3.000,00 KM. Isplate ovih davanja vrše se preko nadležnih općinskih službi i centara za socijalni rad na području kantona, gdje se i ostvaruje pravo na ista donošenjem rješenja od nadležne općinske službe. **U okviru ovih izdataka centri za socijalni rad su naplaćivali iznose od 1,5 i 2% za naknade za proviziju, za koju ne postoji osnovanost, a ista je evidentirana na grantove pojedincima i uvećala izdatke na ovoj poziciji. Nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite u skladu sa zakonom obavlja ministarstvo u skladu sa utvrđenim programom, kojim se obezbjeđuje stalni i neprekidni nadzor. Nadzor vrše službenici sa posebnim ovlaštenjima. Listu službenika sa posebnim ovlaštenjima utvrđuje ministarstvo. Revizorskom timu nije dat na uvid navedeni program, niti lista službenika sa posebnim ovlaštenjima. Zakonom je regulisano da su ustanove socijalne zaštite dužne na propisan način voditi evidenciju o korisnicima i pruženim uslugama i o tome redovno dostavljati izvještaje ministarstvu, na osnovu uputstva koje propisuje ministar. Iz prezentirane dokumentacije revizorski tim se nije mogao uvjeriti da je navedeno uputstvo doneseno i da se nadzor obavlja u dovoljnoj mjeri i na zadovoljavajućem nivou, što potvrđuje i podatak da u toku 2003. godine nisu iskazani i evidentirani svi rashodi za ovu kategoriju davanja.**

U okviru izdataka zaštita porodica sa djecom (zakonski stečena prava) isplaćivani su izdaci dodatak na djecu, naknada umjesto plaće ženi majci, odnosno drugom licu u radnom odnosu i van radnog odnosa za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta, jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta, pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojilje, posebni psiho socijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i za trudnice, smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja, osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja i školarine i stipendije đacima i studentima. Izdaci po ovom osnovu na kategoriji izdataka naknada plate ženi – majci, odnosno drugom licu u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta iskazani su u iznosu 622.244,42 KM, novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja ženi majci, odnosno drugom licu koje nije u radnom odnosu u iznosu od 36.606,00 KM i naknada za dodatak na djecu u iznosu od 313.843,50 KM. Navedeni izdaci se ne mogu potvrditi, jer isti za budžetsku 2003. godinu nisu obuhvaćeni u ukupnom iznosu, jer se primjera radi, porodiljsko odsustvo u toku 2003. godine počelo plaćati tek od oktobra mjeseca. **Problem predstavlja nepotpuna i nekompletna dokumentacija, koja se uglavnom odnosi na naknadu porodiljskog odsustva, izdata od strane poslodavaca, a da u ministarstvu nije izvršena adekvatna kontrola iste.**

Analitička evidencija i praćenje utrošenih sredstava (stvorenih obaveza) u odnosu na planirane u ministarstvu i usaglašavanje istih sa evidencijom u glavnoj knjizi trezora ne vodi se na adekvatan način, jer je uvidom u dokumentaciju prezentiranu od strane ministarstva za rad i socijalnu politiku, konstatovano da u pomoćnoj evidenciji ministarstva postoje neevidentirane i neusaglašene obaveze sa glavnom knjigom trezora u iznosu od 9.332.150,22 KM, koje se odnose na stvorene a neizmirene obaveze u periodu od 2000. do 2003. godine, na osnovu prava iz Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštititi civilnih žrtava rata i zaštititi porodice sa djecom.

Ministarstvo za boračka pitanja grantove pojedincima je iskazalo iznosu od 8.831.487,54 KM, što iznosi 37,33% ukupnih izdataka na ovoj poziciji. Isplata ovih izdataka regulisana je Zakonom o dopunskim pravima boraca-branitelja i članova njihovih porodica i Programom korištenja sredstava (tekućih grantova) za realizaciju dopunskih prava i ostalih izdvajanja korisnicima iz oblasti boračko-invalidske zaštite koji je donijela Vlada Kantona. Navedeni izdaci se odnose na izdatke za banjsko-klimatsko liječenje, naknada putnih troškova za liječenje u inostranstvu, naknada troškova prevoza za liječenje, sredstva za lijekove, ortopedska i druga pomagala, ljekarske komisije za preostalu radnu sposobnost, stambeno zbrinjavanje RVI, PPD i DB, jednokratne novčane pomoći, novčana primanja za dobitnike ratnih priznanja, izgradnja jedinstvenih spomen obilježja i spomenika, obavezno zdravstveno osiguranje, premije osiguranja, participacija u održavanju manifestacija Dana OS, pomoć djeci poginulih boraca, izrada jedinstvenog informacionog sistema, sredstva za invalidski sport i ostala izdvajanja.

Izdaci za izgradnju jedinstvenih spomen obilježja u iznosu od 56.839,11 KM odnose se na izdatke za spomen obilježja na osnovu Ugovora o izradi i postavljanju jedinstvenih spomen obilježja poginulim pripadnicima Armije BiH i Ministarstva unutrašnjih poslova, zaključenog između «Finalis» doo i Ministarstva za boračka pitanja od 06.07.2000. godine. 15.09.2003. godine po ovom ugovoru je zaključen

Anex 7 u kome je produžen rok završetka navedenih radova, bez prethodno datog obrazloženja za nepoštivanje obaveza po osnovnom ugovoru i neizvršavanje istih u ugovorenom roku.

Za izdatke za banjско klimatsko liječenje i izdatke za ortopedska pomagala nije bilo ključa za raspored iznosa po pojedinim dobavljačima. Za banjско liječenje izabrane su banje Ilidža i Fojnica i raspored je izvršen prema prijedlozima ljekarske komisije. **Za ortopedska pomagala participira i Zavod zdravstvenog osiguranja kantona, a kontrola odobrenih sredstva po utvrđenoj količini i cijeni se vrši u ministarstvu, za što ne postoje propisane procedure.**

Ostala izdvajanja (42.109,00 KM) odnose se na izdvajanja koja nisu definisana Zakonom o dodatnim pravima, a ista su vršena na osnovu odluka ministra.

Grantovi pojedincima koji su isplaćeni od strane Ministarstva za obnovu i povratak u izvršenju budžeta iskazani u četiri kategorije rashoda i to: podrška povratku prognanih lica (1.288.419,05 KM), materijalno zbrinjavanje socijalno ugroženih (1.921.808,56 KM), zdravstveno osiguranje za raseljena i socijalno ugrožena lica (443.804,86 KM) i troškovi identifikacije tijela iz masovnih grobnica (85.615,98 KM).

Izdaci za podršku povratku prognanih lica planirani su u iznosu od 2.000.000,00 KM, i isplata istih se vršila na osnovu Odluke Vlade o utvrđivanju kriterija za korištenje sredstava Budžeta Tuzlanskog kantona za 2003. godinu za podršku povratka prognanih lica i Odluke o raspoređivanju sredstva sa ove pozicije. Navedeni izdaci su realizovani za projekt održivog povratka (219.361,50 KM); sanacija stambenih objekata – povratak (517.001,07 KM); sanacija stambenih objekata – interno raseljeni (223.182,02 KM); sanacija putnih komunikacija (253.289,00 KM); pomoć u hrani i sredstvima za higijenu (48.648,72 KM); ostali neplanirani izdaci (25.813,11 KM) i sudska izvršenja koja nisu bila planirana realizovana su 20.873,63 KM. Nadzor nad projektima isporuke građevinskog materijala za sanaciju stambenih objekata i sanaciju putnih komunikacija je obavljalo «Društvo za razvoj Tuzla» doo za finansijsko posredovanje Tuzla, na osnovu Sporazuma o poslovnoj saradnji koji je zaključen 20.05.2003. godine između Ministarstva za obnovu, razvoj i povratak i navedenog društva. Članom 6. ovog Sporazuma je regulisano je da će ministarstvo na ime naknade troškova nadzora nad izvršenjem obaveza iz ugovora naplaćivati naknadu u iznosu od 3,50% od vrijednosti izvršenih radova, koji se dokumentuju nalogima o izvršenom poslu. Ukupno isporučeni materijal i izvršeni radovi sanacije putnih komunikacija realizovani su u iznosu od 993.472,09 KM, i za iste, prema usvojenom sporazumu, troškovi naknade za nadzor trebali iznositi 34.771,00 KM. **Iskazane naknade po ovom osnovu u 2003. godini iznose 87.880,60 KM i iste su evidentirane na poziciji grantova pojedincima. U ovim izdacima su uključeni i izdaci koji su stvoreni u prethodnim godinama.** U strukturi iskazanih rashoda održivog povratka iskazane su i isplate po pojedinačnim odlukama Vlade kantona za sufinansiranje obnove vjerskih objekata na području kantona i Republike Srpske (59.000,00 KM).

Izdaci za materijalno zbrinjavanje socijalno ugroženih planirani su u iznosu od 2.000.000,00 KM, i isplata istih se vršila na osnovu Odluke Vlade o utvrđivanju kriterija za korištenje sredstava Budžeta Tuzlanskog kantona za 2003. godinu za materijalno zbrinjavanje socijalno ugroženih i Odluke o raspoređivanju sredstava sa ove pozicije. Ovim odlukama je regulisano da se za potrebe raseljenih lica subvencioniraju troškovi stambenog zbrinjavanja - zakup kod individualnih vlasnika (826.106,50 KM); troškovi alternativnog smještaja - zakup stambenih objekata za potrebe veće grupe prognanika ili više porodica (342.674,39 KM); troškovi električne energije u kolektivnim centrima i naseljima (385.794,15 KM); troškovi nabavke uglja za kolektivne centre i naselja kao najugroženije prognaničke porodice u individualnom smještaju (116.024,52 KM) i troškovi hitnih intervencija u kolektivnim centrima i naseljima – tekuće održavanje(251.209,00 KM).

Na osnovu Zakona o raseljenim licima, izdaci za raseljena lica i izbjeglice, koji su teretili kategoriju grantova pojedincima plaćani su i troškovi struje i plina u kolektivnom smještaju, kao i stanarine u periodu od šest mjeseci za deložirane osobe. Na osnovu evidencija u općinskim službama gdje su raseljena lica ostvarivala ovo pravo, dostavljani su zahtjevi u Ministarstvo, koje je sačinjavalo rasporedne naloge i vršilo plaćanja (prijenos sredstava) u općinske službe. **U okviru ministarstva, preko sektora za raseljena lica, između ostalog vršio se i nadzor nad isplatom ovih sredstva. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju nismo se mogli uvjeriti, da se isti obavljao u potpunosti i na adekvatan način, što ukazuje na nemogućnost potvrđivanja iskazanih rashoda na ovoj poziciji. U pojedinim općinskim službama**

preko kojih su se vršile doznake od strane ovog ministarstva rashodi su iskazani u većem iznosu od Odluke o subvencioniranju troškova stambenog zbrinjavanja raseljenih osoba – kirija (Služba za raseljena lica prognanike i izbjeglice Banovići, Općina Kalesija, Služba za upravu, privredu i boračka pitanja Općine Lukavac).

Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak, sa pozicije grantovi pojedincima je vršilo i plaćanje izdataka za zdravstveno osiguranje na osnovu Odluke o privremenom utvrđivanju stopa i načina obračunavanja i uplate doprinosa za osigurane osobe za koje je obveznik obračuna ili uplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje nadležni organ Tuzlanskog Kantona i nadležni organ odnosno institucija za socijalnu zaštitu («Sl. novine TK» br. 1/02 od 31.01.2001. godine). Ova odluka je bila na snazi do 31.12.2002. godine, a nije prezentirana nova odluka. Iskazani izdaci na ovoj poziciji se ne mogu potvrditi iz razloga što je na istim u prvom polugodištu (do prelaska na trezorski način poslovanja) izvršeno storniranje ovih izdataka u iznosu od 793.673,36 KM, od čega se iznos od 220.897,20 KM odnosi na stvorene obaveze u 2003. godini, a iznos od 563.776,40 KM, obaveze stvorene u 2002. godini i iste nisu ponovo unesene u glavnu knjigu trezora. Napominjemo da je u toku revizije, Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak dostavilo podatke, da su na ovoj poziciji na dan 31.12.2003. godine imali neevidentiranih obaveza u iznosu od 1.475.315,41 KM.

Utvrđiti kriteriji finansiranja boračkih udruženja od strane Ministarstva za boračka pitanja, sa adekvatnim nadzorom nad utroškom sredstva odobrenih budžetom.

Obezbjediti jedinstvenu baza podataka za korisnike boračke populacije i lica koja u statusu socijalnih potreba na nivou Tuzlanskog Kantona u cilju smanjenja i racionalizacije troškova.

Osigurati nadzor i kontrolu izdatih potvrda od strane škola za povlašteni prevoz učenika i regulisati način subvencioniranja gradskog prevoza za potrebe obrazovanja u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Obezbjediti u ministarstvu za rad, socijalnu politiku i raseljena lica nadzor nad radom ustanova socijalne zaštite, kontrolu izdatih rješenja o pravu korištenja sredstva socijalnih davanja.

Red. Br.	Naziv Ministarstva	Planirano Budžetom	Izvršenje	Indeks (4/3)x100
1	2	3	4	5
1.	Skupština Kantona, predsjedavajući skupštine (grantovi političkim partijama)	194.000,00	185.800,00	95,77
2.	Vlada Tuzlanskog kantona	2.780.946,00	2.685.093,03	96,55
3.	Ministarstvo industrije, energije i rudarstva	-	104.415,00	-
4.	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	477.800,00	184.800,00	38,68
5.	Ministarstvo pravosuđa i uprave	5.100,00	5.081,50	99,64
6.	Ministarstvo zdravstva	930.000,00	89.241,96	9,60
7.	Ministarstvo za boračka pitanja	580.000,00	580.000,00	100,00
8.	Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak	20.000,00	20.000,00	100,00
9.	Ministarstvo za rad i socijalnu politiku	1.094.100,00	1.104.217,17	100,92
10.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	406.380,00	1.769.624,13	435,46
Ukupno		6.488.306,00	6.728.272,79	103,70

Grantovi neprofitnim organizacijama iskazani su iznosu od 6.728.272,79 KM. Isplate navedenih grantova se odnose na isplate koje su izvršila sljedeća ministarstva:

Grantovi neprofitnim organizacijama realizovani od strane Vlade tuzlanskog kantona odnose se na tekuće transfere u iznosu od 50.000,00 KM, troškove manifestacija 154.278,00 KM, povrat više uplaćenih javnih prihoda 179.641,51 KM, izdaci za Regionalnu razvojnu agenciju 200.000,00 KM, oživljavanje proizvodnih cjelina 1.483.999,96 KM, projekt borbe protiv droge 34.700,00 KM, organizacije i udruženja 301.611,11 KM, pomoć privredi 200.000,00 KM i isplate iz budžetske rezerve 80.862,45 KM.

Troškovi manifestacija su vršeni na osnovu pojedinačnih odluka Vlade poslije podnijetih zahtjeva tražioca (razni sajmovi, evropsko prvenstvo u sjedećoj odbojci, manifestacije raznih udruženja, finansiranje kampanje porezne uprave «Traži račun – uzmi račun» i sl.), u okviru planiranog budžeta, bez prethodno utvrđenih kriterija.

Povrat više, ili pogrešno uplaćenih javnih prihoda se vršio na osnovu rješenja ministra finansija i izvršen je iz tekućeg priliva, sa transakcijskog računa, a isti se odnosi na pogrešno uplaćena sredstva iz ranijih godina. Navedeno ukazuje da se ovi izdaci i rashodi nisu evidentirali u periodu u kojem su i nastali. Ministarstvo finansija nije posebnim Pravilnikom utvrdilo postupak povrata, više ili pogrešno uplaćenih prihoda, a što je bilo u obavezi u skladu sa Zakonom o trezoru. U toku 2004. godine navedeni Pravilnik je donesen i prezentiran timu za reviziju.

Izdaci za Regionalnu razvojnu agenciju odnose se na finansiranje troškova poslovanja za 2003. godinu, koje je usvojila Vlada Zaključkom broj 02/1-05-5360/04 od 27.04.2004. godine. Tačkom II ovoga Zaključka je utvrđeno da će se Izvještaj o poslovanju uputiti radnim tijelima Skupštine kantona na razmatranje. O navedenom je prezentiran poziv za sjednicu Komisije za privredu, ekonomsku i finansijsku politiku Skupštine Kantona za 15.09.2004. godine na kojoj bi se trebalo razmatrati i o izvještaju o radu RDA za januar – decembar 2003. godine. **Zaključci po navedenom razmatranju nisu prezentirani. Odlukom Vlade o utvrđivanju kriterija, mjerila i postupaka za izbor i sufinansiranje programa i projekata budžetske pozicije «Organizacije i udruženja TK» koja je donesena u maju 2003. godine i kojim je, osim kriterija za sufinansiranje, utvrđeno i praćenje načina korištenja dodijeljenih sredstava realizacije svih programa i projekata udruženja i fondacija. Za realizaciju Odluke formirana je komisija, koja će Vladi na osnovu utvrđenih kriterija predlagati odgovarajuća rješenja za reliazaciju (udruženje, projekt, visinu sredstava i sl). Izdaci za Regionalnu razvojnu agenciju nisu obuhvaćeni navedenom Odlukom i kriterijima.**

Oživljavanje proizvodnih cjelina najvećim dijelom se odnosi na odobrena sredstva Fabrici sode Lukavac u iznosu od 1.237.183,96 KM. Od toga ja za realizaciju Projekta rekonstrukcije i pokretanja Fabrike Sode Lukavac, po Odluci Vlade iz maja mjeseca 2003. godine isplaćeno 1.074.008,05 KM i **po posebnoj Odluci Vlade iz januara mjeseca, koja se odnosi na materijalno zbrinjavanje radnika Fabrike sode Lukavac za oktobar mjesec 2002. godine iznos od 163.175,91 KM.** Sa ove pozicije je također isplaćen iznos od 30.000,00 KM na ime jednokratne novčane pomoći zaposlenim u d.d. «Polihem» u stečaju Tuzla. Sredstva su isplaćena na kantonalni odbor Saveza samostalnih sindikata Tuzlanskog kantona. Za isplatu navedenih sredstava upitna je osnovanost u zakonskim propisima, jer ista su isplaćena u vidu pomoći (socijalnih davanja), zašto je trebalo biti nadležno Ministarstvo za rad i socijalnu politiku, a ne kao projekti oživljavanja proizvodnih cjelina, koji u suštini nerealno povećava ovu vrstu izdataka.

Na **Ministarstvu energije i rudarstva grantove drugim nivoima vlasti** iskazani su u iznosu od 104.415,00 KM i isti nisu bili planirani budžetom. Ova sredstva su odobrena iz budžetske rezerve, a odnose se na plaćanje obaveza na ime uplate doprinosa za nezaposlene («TDI» Tuzla 190 radnika iznos od 30.000,00 KM) i doprinos zdravstvenog osiguranja i

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede odnosi se na isplatu veterinarskim stanicama za dijagnostičko ispitivanje zaraznih bolesti životinja na tuzlanskom kantonu. Isplate su se vršile na osnovu rasporednih naloga a koje su dostavljale veterinarske stanice. Za ova sredstva je 50% doznačen grant od Federacije u skladu sa zakonom o veterinarstvu.

Kao grant neprofitnim organizacijama koji je iskazan na teret Ministarstva zdravstva su isplaćene refundacije za naknade plaća privrednim subjektima za vrijeme privremene spriječenosti za rad u periodu od 01.01.1997. -31.12.1999. godine u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, a na osnovu rješenja donesenih od strane ministra finansija. Ova sredstva su planirana u iznosu od 930.000,00 KM, i reliazovana su svega 9,60% od plana.

Ministarstvo za boračka pitanja prikuplja budžetske zahtjeve boračkih organizacija i udruženja, (kojih na kantonu ima 11) i na osnovu istih planiraju se sredstva. U 2003. godini doznake udruženjima su vršene u mjesečnim tranšama na osnovu zaključaka Vlade. **Ove naknade udruženjima nisu obuhvaćene Odlukom o utvrđivanju kriterija, mjerila i postupaka za izbor i sufinansiranje programa i projekata sa budžetske pozicije «Organizacije i udruženja».**

Grantovi neprofitnim organizacijama koji su teretili Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta odnose se na troškove zakupa sala za sufinansiranje trenažnih procesa sportskih klubova koji ispunjavaju uslove iz kriterija Vlade (**Odluka o utvrđivanju kriterija za raspodjelu sredstava predviđenih budžetom Tuzlanskog kantona u oblasti sporta, koja je od strane Vlade donesena 14.03.2000. godine**), a isplate na osnovu pojedinačnih odluka Ministra obrazovanja, nauke, kulture i sporta,

koje su donošene bez prethodno utvrđenih kriterija, a na osnovu zahtjeva pojedinaca, udruženja ili sportskih klubova, za razne manifestacije, na ime pokroviteljstva, sponzorstva, izdavačke djelatnosti, profesionalno usavršavanje nastavnog osoblja i kantonalna takmičenja učenika (493.669,90 KM). Sa ove pozicije su isplaćena i sredstva koja se odnose na data sredstva po zahtjevu aktiva direktora osnovnih i srednjih škola na području kantona na ime finansijske pomoći za obezbjeđene knjiga za najugroženije učenike i iskazana su u iznosu od 24.773,00 KM, a isplaćena su na osnovu odluka ministra. Iskazani izdaci sa ove pozicije koji se odnose na visoko obrazovanje iznose 469.931,52 KM (univerzitet Tuzla 60.750,00 KM, Fakultet kriminalističkih nauka Sarajevo 50.000,00 KM i Pravni fakultet Sarajevo, odjeljenje u Tuzli 359.181,52 KM) i izdaci za kulturu 781.249,71 KM (JU Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla 194.426,70 KM, Arhiv Tuzlanskog kantona 321.331,51 KM, Galerija portreta Tuzla 47.100,00 KM, kulturne manifestacije 52.900,00 KM i općinske biblioteke 165.491,50 KM). **Generalno veći dio ovih isplata je vršen po zahtjevima tražioca sredstava, u okviru budžetom utvrđenih sredstava, a na osnovu Odluka Ministara ministarstva i bez utvrđenih kriterija za 2003. godinu. Nisu prezentirani dokazi koji bi mogli potvrditi da postoji adekvatan nadzor od strane ministarstva u smislu praćenja trošenja ovih sredstava.**

Sa pozicije Ministarstva za rad i socijalnu politiku kao grantovi neprofitnim organizacijama su plaćani iznosi za štíćenike u socijalnim ustanovama (471.235,86 KM), i subvencioniranje troškova prevoza učenika (632.981,34 KM).

Utvrđiti prioritete donošenja i izrade projekata kroz strategiju razvoja kantona, odnosno strateške srednjoročne i godišnje planove razvoja, sa tačno razrađenim prioritetima utroška sredstava.

Preispitati opravdanost uloženi sredstva sa pozicije Ministarstva obrazovanja i nauke za projekte naučno-istraživačkog rada i obezbijediti povratne informacije o utrošku navedenih sredstava.

Donijeti od strane Ministarstva za kulturu i sport kriterije o raspodjeli grantova neprofitnim organizacijama.

Subvencije javnim preduzećima su realizovane u iznosu 1.214.623,98 KM što je u odnosu na planirani iznos manje za 48,72%. Isplate su izvršene sa pozicija Vlade Tuzlanskog kantona u iznosu od 760.000,00 KM za Javno preduzeće Radio-Televizija Tuzlanskog kantona, sa pozicije Ministarstva trgovine i turizma 299.290,00 KM za Aerodrom Tuzla, sa pozicije Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta 221.133,98 KM (subvencija troškova ishrane i smještaja studenata) i sa pozicije Ministarstva za rad i socijalnu politiku 4.200,00 KM. **Ne može se potvrditi da su poduzimane adekvatne aktivnosti za praćenje utroška budžetom doznačenih sredstava dostavljanje izvještaja o realizaciji utroška istih.**

Uspostaviti nadzor nad javnim preduzećima Kantona koji će obezbijediti adekvatnu kontrolu nad trošenjem sredstava doznačenih iz budžeta kantona, kako za subvencioniranje javnih preduzeća, tako i za namjenski doznačena sredstva.

4.3.2.3 Kapitalni izdaci

Izdaci za nabavku stalnih sredstva iskazani su u iznosu 3.813.783 KM i prikazani su u sljedećoj tabeli:

Red. Br.	Naziv Ministarstva	Planirano Budžetom	Izvršenje	Indeks
1	2	3	4	5
1.	Skupština Kantona, predsjedavajući skupštine	50.000,00	19.791,47	39,58
2.	Vlada Kantona	2.321.538,21	150.408,79	6,48
3.	Ministarstvo pravosuđa i uprave	99.942,00	89.569,00	89,62
5.	Ministarstvo finansija	18.200,00	18.138,20	99,66
6.	Ministarstvo unutrašnjih poslova	577.491,04	470.703,79	81,51
7.	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoline	334.900,00	334.088,00	99,76
8.	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	79.950,00	29.975,00	37,49
9.	Ministarstvo za rad i socijalnu politiku	15.000,00	15.206,70	101,38
6.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	4.948.057,23	2.776.799,59	56,12
7.	Kantonalna civilna zaštita	15.000,00	11.074,72	73,83
Ukupno		8.460.078,48	3.915.755,26	92,91

Nabavka stalnih sredstva koja je teretila poziciju Vlade se odnosu na isporuku radijske opreme za MUP. Ugovor je zaključen u prethodnoj godini (2002. godina). Do prelaska na trezorski način poslovanja svi kapitalni projekti su išli sa kapitalnih projekata preko Vlade kantona.

Na teret **Ministarstva pravosuđa i uprave** izvršena je nabavka stalnih sredstava u iznosu od 89.569,00 KM. Navedeni izdaci se odnose rekonstrukciju zgrada sudova na području kantona.

Kod Ministarstva unutrašnjih poslova najveći dio nabavke stalnih sredstva odnosi se na nabavku automobila.

Kod **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta** na poziciji nabavke stalnih sredstava evidentirani su izdaci za nabavku opreme u obrazovnim ustanovama i rekonstrukciju i investiciono održavanje zgrada osnovnih i srednjih škola i fakulteta. Ove nabavke su raznovrsne i ne može se potvrditi da se u svim slučajevima radi o nabavci stalnih sredstava, jer na ovoj poziciji su evidentirane i nabavke računara, zavjesa, školskih tabli, rekonstrukcije i adaptacije krovova, uvođenje vode, rekonstrukcije fiskulturnih i koncertnih dvorana, sanacije učionica, fasada, kotlovnica, uređenja dvorišta škola i sl. Isplaćeni iznosi za ove svrhe se kreću od 2.000,00 do 50.000,00 KM, što potvrđuje neuređenost u ovoj oblasti i neadekvatan nadzor od strane resornog ministarstva u dijelu potrebnog planiranja, trošenja, primjene Uredbe o postupku nabavke roba, ugovaranju usluga i ustupanju radova i pravilnog evidentiranja navedenih sredstva.

Na poziciji **Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša** na nabavci stalnih sredstava evidentirani su izdaci za izradu prostornog plana Tuzlanskog kantona. Sa ovih sredstva je plaćen i iznos od 67.200,00 KM Institutu za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje Sarajevo na ime dospjelih obaveza za izradu studije koja će služiti kao podloga za izradu Prostornog plana Tuzlanskog kantona. Navedene obaveze su plaćene po osnovu ugovora iz 2001. godine. Sa ovih sredstava evidentirani su i izdaci Zavodu za urbanizam Tuzla u iznosu od 30.000,00 KM na osnovu ugovora 1271-21-09/2000. godine iz 2000. godine. Institut za hemijsko inženjstvo na osnovu ugovora 12/1-38-07/2001. godine za izradu studije kao podloge za izradu prostornog plana. Ugovorena vrijednost po ovom ugovoru iznosi 69.000,00 KM.

S obzirom na vrijeme i rokove zaključenih ugovora izvršiti analizu ulaganja za izradu Prostornog plana Tuzlanskog kantona i obezbijediti u skladu sa zaključcima Vlade pravovremeno i kvalitetno izvještavanje po pitanju utrošenih sredstava doznačenih sa pozicije Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša po osnovu zaključnih ugovora.

4.4 Finansijski rezultat

Razlika između ostvarenih prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke iskazana u konsolidovanim finansijskim izvještajima, je sljedeća:

Red. Br.	Opis	Budžet 2003. godine	Ostvarenje u 2003. godini	Indeks (4/3)x100
1	2	3	4	5
1.	Prihodi i primici	204.341.700	192.909.700	94,41
2.	Rashodi i izdaci	204.341.700	180.924.984	88,54
3.	Suficit		11.984.716	-
4.	Finansiranje duga kantona		4.245.940	-

Kao što se vidi iz naprijed navedene tabele, rashodi i izdaci u odnosu na ostvarene prihode i primitke iskazani su u manjem iznosu (suficit) od 11.984.716,00 KM. Međutim ako se uzme u obzir da su u toku revizije od strane pojedinih ministarstava prezentirane neevidentirane obaveze u iznosu od 13.875.623,89 KM i ako je izmirenje povrata kredita iznosilo 4.245.940 KM, a isto nije uravnoteženo sa primicima od povrata, onda se stanje iskazanog suficita od strane revizorskog tima ne može potvrditi. Za neevidentirane i neizmirene obaveze nije sačinjen plan izmirenja istih.

4.5 Postupanje po Uredbi o postupku nabavke robe, vršenju usluga i ustupanju radova

U toku 2003. godine u tri navrata su izvršene izmjene i dopune Uredbe o postupku nabavke roba, vršenju usluga i ustupanju radova (u daljem tekstu Uredbe). Osim čestih izmjena u uredbi, na nivou kantona nisu se jasno definisale nadležnosti komisija za prihvatanje, otvaranje i ocjenu ponuda, formiranih od strane raznih korisnika u kantonu, što je doprinijelo nedosljednu primjenu i različit pristup po jednoj te istoj stvari od strane korisnika budžeta. Sve ovo imalo je odraza na neefikasno i neracionalno trošenje budžetskih sredstava, pogotovu ako se uzme u obzir da je veći dio obaveza stvoren u prethodnim godinama, a realizacija istih je bila u toku revidirane godine. U ranijim godinama odabir najpovoljnijih ponuđača je vršen mimo uredbe, ili nije uopšte vršen i na osnovu takvih odabira su zaključivani ugovori, od kojih je dio realizovan u toku 2003. godine, (zbog već poznatih problema u ranijim godinama). što je imalo značajnog uticaja na izvršenje budžeta u revidiranoj godini

Na osnovu prezentirane dokumentacije konstatovano je da Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona nisu postupili u skladu sa Uredbom, u postupku zaključenja Ugovora o zakupu poslovnog prostora za smještaj ministarstava zaključenog sa Tuzlanskom bankom d.d. Tuzla. Navedeni ugovor je zaključen 31.03.2003. godine, na period od četiri godine, na iznos od 11.311,30 KM mjesečno, iako od Ministarstva finansija nisu dobili suglasnost za zaključivanje navedenog ugovora. Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak 02.12.2002. godine zaključilo je ugovor sa doo «Soccer» Tuzla o zakupu poslovnog prostora. Ugovor je zaključen na neodređeno vrijeme i bez provedene procedure u skladu sa uredbom.

Nadzor nad isporukom građevinskog materijala za povrat prognanih vršilo je «Društvo za razvoj» Tuzla na osnovu Zaključaka Vlade od 13.04.2001. godine, bez provedenih procedura u skladu sa Uredbom.

Ministarstvo finansija kantona, je na osnovu zaključka Vlade, zaključilo Ugovor sa Tuzlanskom bankom d.d. Tuzla o oročenju depozita u iznosu od 3.000.000,00 KM, za koji nije provedena procedura propisana Uredbom. Također je sa ESCROW računa, od sredstva privatizacije izvršeno deponovanje sredstva po ugovoru broj 5. zaključenom između Ministarstva finansija kantona (ka o deponenta) i Universal banke d.d. Sarajevo Filijala Tuzla. Ugovorene strane su saglasene da Deponent deponuje kod banke iznos od 2.300.000,00 KM na rok od šest mjeseci uz kamatnu stopu 3,8% godišnje. **Kad zaključenja i jednog i drugog ugovora nije se postupilo u skladu sa Uredbom, jer je istom članom 3. stav 1. tačka 9. definisan pojam usluga koje su predmet javne nabavke. U tu vrstu usluga se ubrajaju i bankarske usluge, kao i usluge koje se odnose na deponovanje i oročavanje javnih sredstava u cilju osiguranja i racionalnog raspolaganja sa sredstvima.**

Za namjenski doznačena budžetska sredstva po osnovu raznih programa ili sredstva doznačena javnim preduzećima i općinama, u Zaključku Vlade se reguliše da isti moraju postupati u skladu sa Uredbom. U većini slučajeva nismo se mogli uvjeriti da se je postupalo po zaključcima Vlade i u skladu sa Uredbom.

Prilikom nabavke roba, obavljanje usluga i ustupanje radova poštovati Uredbu o postupku nabavke robe, vršenju usluga i ustupanju radova.

4.6 Stanje imovine potraživanja i obaveza na dan 31.12.2003. godine

Zakonsku obavezu usaglašavanja iskazanog stanja u knjigovodstvenim evidencijama sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom (inventurom) na dan 31.12.2003. godine nije izvršio veći broj korisnika, kako kod stalnih sredstava tako i potraživanja i obaveza.

Navedenom posebnu značajnost daje da isto nije izvršeno kod korisnika budžeta koji raspolažu sa većim iznosima stalnih sredstava i onih koji stvaraju najveće obaveze i potraživanja (Ministarstvo za rad i socijalnu politiku, Ministarstvo obrazovanja, nauke i kulture i Ministarstvo pravosuđa i uprave). Probleme vezane za iskazivanje stvarnog stanja prdstavlja neusklađenost pomoćnih evidencija sa glavnom knjigom trezora, koje su obavezni da vode korisnici budžeta, zatim nepostojanje pisanih procedura o evidentiranju

isti. Ovdje je također evidentan i problem obučensost i česte smjene kadra, kao i nedovoljna pripremljnost za prelazak na trezorski način polosvanja.

U konsolidovanim finansijskim izvještajima sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 278.454.563,35 KM (nabavna vrijednost 416.039.483,12 KM i otpisana 137.584.919,77 KM). Vlada Tuzlanskog Kantona formirala je centralnu popisnu komisiju, čiji zadatak je bio da sačini zbirni izvještaj o popisu, izvrši konačno usaglašavanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja i dostavi ga ministarstvu finansija. Uvidom u dokumentaciju vezanu za izvršeni popis na dan 31.12.2003. godine, konstatovano je da isti nije u potpunosti izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH. Kod pojedinih budžetskih korisnika popis nije izvršen u cijelosti, posebno kada su u pitanju obaveze. Vlada Kantona je Zaključkom od 25.02.2004. godine usvojila ovakav Izvještaj o popisu potraživanja, obaveza, stalnih sredstava i sitnog inventara u upotrebi i istim zadužila ministre da izvrše analizu Izvještaja o popisu, te da svako ministarstvo, Ministarstvu finansija dostavi pismene prijedloge i odgovore po ovom Zaključku, posebno za neevidentirane a stvorene obaveze.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu, Uredbom o računovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH ustrojiti evidenciju i izvršiti popis imovine i stalnih sredstva na nivou Kantona Sarajevo.

4.7 Dugoročni plasmani

Na poziciji dugoročnih plasmana u konsolidovanim finansijskim izvještajima iskazano je stanje u iznosu od 25.202.866,04 KM i isto se sastoji od:

Potraživanja po osnovu pozajmica državi	1.188,00 KM
Potraživanja po osnovu pozajmica pojedincima (studentski krediti)	2.604.419,87 KM
Potraživanja po osnovu pozajmica neprofitnim organizacijama	12.670,00 KM
Potraživanja po osnovu pozajmica javnim preduzećima	22.177.217,98 KM
Ostala domaća pozajmljivanja	399.094,02 KM
Ostali dugoročni plasmani	8.276,17 KM

Potraživanja po osnovu datih pozajmica javnim preduzećima odnose se na obaveze po kreditima datim u ranijim godinama. U toku 2003. godine je po osnovu ovih pozajmica je vraćeno 1.035.450,22 KM. Za ove pozajmice u toku 2002. i 2003. godine su zaključeni aneksi ugovora o reprogramiranju kredita (RU «Kreka» i RU «Đurđevik») na period od 16 godina.

4.8 Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja odnose se u najvećem dijelu na potraživanja za isporučenu robu i usluge u iznosu od 1.365.369,34 KM potraživanja po osnovu unaprijed plaćene robe i usluga (avansi) u iznosu od 854.513,10 KM, potraživanja za isporučenu robu i usluge 130.472,19 KM i ostala potraživanja 4.270.702,17 KM. U okviru ostalih potraživanja iskazana su i sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 394.925,56 KM od kojih se odnose najveći dio odnosi na Direkciju za robne rezerve (199.743,85 KM), Vladu kantona (84.977,21 KM) i Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta (30.804,48 KM). Ud ukupnih potraživanja za isporučenu robu i usluge na Ministarstvo unutrašnjih poslova se odnosi 512.172,48 KM ili 59,94%. Od ostalih potraživanja najveći dio je iskazan na poziciji Vlade (2.122.963,54 KM) i isti se odnose potraživanja za bolovanje preko 42 dana iz ranijih godina.

Komisije za popis u ministarstvima i neposredno kod budžetskih korisnika su samo konstatovale knjigovodstveno stanje navedenih potraživanja, bez potpunog uvida u njihovu pravnu valjanost i rok dospjeća, kao i bez davanja konkretnih, kvalitetnih i osnovanih prijedloga za poduzimanje adekvatnih mjera u cilju naplate istih, a posebno imajući u vidu da se radi, u najvećem dijelu, o dospjelim potraživanjima i o potraživanjima iz ranijih godina. **Također, napominjemo da se u 2003. godini nisu u potpunosti poduzimale adekvatne, zakonom predviđene mjere, za naplatu navedenih potraživanja, iako je u Izvještaju o obavljenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2002. godinu Ureda za reviziju budžeta u FBiH data preporuka menadžmentu da se iste poduzmu.**

Na poziciji kratkoročnih plasmana iskazan je iznos od 7.622.881,54 KM i odnosi se na potraživanja za date kredite date pravnim licima u iznosu od 4.492.652,19 KM i **potraživanja za depozite kod banaka** u iznosu od 3.130.229,35 KM.

Kreditni dati pravnim licima odnose se na pozajmice date pravnim licima na području kantona u ranijim godinama. U toku 2003. godine date su pozajmice u iznosu od 87.752,00 KM za materijalno zbrinjavanje zaposlenika za preduzeća doo «Grafičar» Tuzla i doo «Drinjača» Kladanj. Navedene pozajmice se odobrene sa pozicije budžetske rezerve. **Nismo se mogli uvjeriti da su u toku 2003. godine poduzimane adekvatne i u dovoljnoj mjeri aktivnosti za povrat ovih pozajmica.**

Depozit kod banaka odnosi se na oročeni sredstva u iznosu od 3.000.000,00 KM po osnovu zaključenog ugovora o oročenom depozitu između Tuzlanske banke i ministarstva finansija kantona, a na osnovu zaključaka Vlade od 29.10.2003. godine. Članom 1. ovoga ugovora regulisano je da će se depozit iz namjenskih sredstva i vlastitih prihoda, u iznosu od 3.000.000,00 KM oročiti na rok od 210 dana sa kamatnom stopom od 3,5% na godišnjem nivou. Prezentirana je struktura sredstava oročenog depozita koja se od strane revizijskog tima ne može potvrditi. Po ovom ugovoru 28.05.2004. godine sačinjen je Anex br. 1 kojim se oročenje depozita produžava na 12. mjeseci počev od dana zaključivanja anexa, s tim da je kamatna stopa sa 3,5% promijenjena na 4,65%.

4.9 Kratkoročne tekuće obaveze

Kratkoročne tekuće obaveze (12.377.747,64 KM) se uglavnom odnose na obaveze prema dobavljačima (11.396.929,24 KM), iz 2003. godine. Također treba napomenuti neizmirene i neevidentirane obaveze u kojima je sadržan i dio obaveza iz 2003. godine, a dio obaveza iz ranijih godina. Nismo se mogli uvjeriti da su poduzete mjere po pitanju utvrđivanja odgovornosti za naprijed stvorene obaveze, kao i opravdanost stvaranja istih.

Obaveze za kratkoročne kredite (primici od domaćeg zaduživanja) su iskazane u iznosu od 14.871.882,52 KM i odnose se na primljene pozajmice od kantona (350.563,29 KM), pozajmice od domaćih finansijskih institucija (14.514.819,23 KM) i ostala pozajmljivanja 6.500,00 KM.

Obaveze prema radnicima su iskazane u iznosu 11.283.293,32 KM i odnose se za obaveze za neizmirene plaće za decembar 2003. godine i obaveze za topli obrok i prevoz za novembar i decembar 2003. godine.

Razgraničeni prihodi su iskazani u iznosu od 5.926.585,17 KM i razgraničenje istih nije izvršeno na osnovu relevantne dokumentacije. Naime kao podloga za razgraničenje kod pojedinih korisnika je služilo stanje transakcijskih računa prilikom zatvaranja istih, kod drugih stanje uplaćenih naknada na dan 31.12.2003. godine.

4.10 Dugoročne obaveze na dan 31.12.2003. godine

Dugoročne obaveze su iskazane u iznosu od 19.985.719,39 KM i odnose se na obaveze po osnovu dugoročnih kredita u iznosu od 3.477.795,10 KM i obaveze prema dobavljačima stvorene u prethodnim godinama u iznosu od 16.507.924,29 KM.

Obaveze prema dobavljačima iz prethodnih godina predstavljaju obaveze koje su preknjižene sa kratkoročnih obaveza na dugoročne po Odluci Vlade o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona sa JRT od 28.05.2003. godine. Odlukom je utvrđeno da će se «Obaveze budžetskih korisnika u sistem evidentirati kao dugoročne obaveze, a izmirivati u skladu sa smjernicama Vlade», koje. nisu donesene. 31.07.2003. godine donesen je Zaključak Vlade u kojim je regulisano da se «Neizmirene obaveze budžetskih korisnika sa 31.12.2002. godine mogu izmirivati u iznosu neutrošenih sredstava odobrenih Izmjenama i dopunama Budžeta Tuzlanskog kantona za 2003. godinu, a na osnovu operativnih planova koje usvaja Vlada». Prezentirana je dokumentacija Ministarstva unutrašnjih poslova kojom se potvrđuje da je isto platilo dio neizmirenih obaveza iz ranijih godina na osnovu tekućih ušteda, što se za ostala korisnike ne može potvrditi. Nismo se mogli uvjeriti u pravni osnov navedene odluke, kojim bi se regulisalo da je uređena mogućnost preknjižavanja već jednom stvorenih obaveza koje su imale svoj rok izmirenja. Prezentirana odluka Vlade

kantona, koja ima jednostrani karakter i koja ne može dovesti do promjene već jednom stvorenog poslovnog odnosa je u suprotnosti sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima, po kojem se jednom stvoren i uređen poslovni odnos, odnosno ugovoreni rok izmirenja obaveza, ne može jednostrano mijenjati, a knjigovodstveno evidentiranje se mora vršiti na osnovu vjerodostojne dokumentacije ugovorenih strana. Iz odluke se ne može potvrditi o kojim obavezama se tačno radi, niti o stvarnom iznosu prenesenih obaveza, a također ni njihov uticaj na ukupno stanje kako obaveza, tako i iskazanih rashoda u bilansnim pozicijama. Navedeno potvrđuje i Odluka Vlade kantona, koja je donesena 21.04.2004. godine, kojom se obrazuje komisija za iskazivanje unutrašnjih potraživanja prema Tuzlanskom kantonu. Ovom Odlukom je regulisano da će komisija izvršiti iskazivanje unutrašnjih potraživanja prema Tuzlanskom kantonu zaključno sa 31.12.2003. godine, a «pod unutrašnjim potraživanjima prema Tuzlanskom kantonu, u smislu ove odluke podrazumijevaju: opšte obaveze Tuzlanskog kantona nastale do 31.12.2003. godine koje se sastoje od: obaveza za neisplaćene naknade po Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, obaveze prema dobavljačima za isporučenu robu, materijale i pružene usluge, obaveze za neisplaćene bruto plaće i naknade, obaveze proizašle iz odluka Vlade Tuzlanskog kantona i druge obaveze, obaveze za komercijalne bankovne kredite i garancije i obaveze po osnovu potraživanja za kapitalne izdatke». Komisija je bila obavezna da navedeno utvrdi do 31.05.2004. godine. Do završetka revizije ukupno stanje obaveza sa 31.12.2003. godine nije utvrđeno. **S obzirom na naprijed navedeno i na prezentiranu neadekvatnu evidenciju o ukupnim obavezama, nismo mogli potvrditi da obaveze iskazane u finansijskim iskazima na dan 31.12.2003. godine odražavaju stvarno stanje ukupnih obaveza na nivou Tuzlanskog kantona.**

Daljom analizom stvorenih obaveza kantona i uvidom u prezentiranu dokumentaciju konstatovano je sljedeće.

- 31.03.2003. godine potpisan protokol između Upravnika Centra pošta Tuzla s jedne strane i Ministarstva pravosuđa i uprave i Ministarstva finansija Tuzlanskog kantona s druge strane o dinamici plaćanja dugovanja sudova za poštanske usluge izvršene zaključno sa 31.05.2003. godine. Ukupna dugovanja po ovom Protokolu čine dugovanja iskazana na posebnom dokumentu pod nazivom «Specifikacija dugovanja sudova» i iskazan su u iznosu od 617.137,11 KM. Specifikacija dugovanja sudova je potpisana od strane predsjednika svih sudova, koji ujedno svojim potpisima potvrđuju iskazani iznos dugovanja i daju suglasnost za plaćanje cjelokupnog duga.
- tačkom 3. navedenog protokola je regulisano da će plaćanje ukupnog dugovanja biti izvršeno u 36. jednakih mjesečnih rata počev od 01.10.2003. godine. Ministar pravosuđa i uprave potpisivanjem Protokola dao je suglasnost za plaćanja navedenog duga i to na utvrđeni način uz obavezu da će pratiti dinamiku, odnosno urednost izvršavanja uplata.
- navedeni protokol je pripremljen 31.05.2003. godine, a potpisan 25.12.2003. godine, a da se ne može potvrditi da je prethodno provedena procedura stvarnog utvrđivanja ovih obaveza i odgovornost nadležnih kako za stvaranje obaveza, tako i neevidentiranje i neplaniranje istih prilikom izrade i donošenja budžeta. Primjera radi stvorene obaveze općinskog suda Tuzla iznose 189.995,21 KM, općinskog suda Lukavac 135.055,18 KM, općinskog suda Srebrenik 69.982,64 KM, općinski sud za prekršaje Lukavac 56.989,70 KM, općinski sud za prekršaje Srebrenik 51.467,52 KM, a svih ostalih sudova na području kantona.
- obaveze utvrđene Protokolom nisu evidentirane u glavnoj knjizi JRT Tuzlanskog kantona, što potvrđuje da je konačno stanje obaveza iskazano manje za navedeni iznos.
- 30.06.2003. godine je sačinjen Zapisnik o usaglašavanju knjigovodstvenog stanja na dan 30.06.2003. godine između Elektrodistribucije Tuzla i Ministarstva finansija Tuzlanskog kantona kojim je utvrđeno stanje međusobnih potraživanja, gdje obaveze kantona prema Elektrodistribuciji iznose 3.937.726,59 KM (Ministarstvo za rad i socijalnu politiku 1.177.918,77 KM i Ministarstvo za obnovu, razvoj i povratak 2.759.807,82 KM). Na osnovu Zapisnika 12.11.2003. godine zaključen je Ugovor o načinu izmirenja duga za isporučenu električnu energiju između Vlade tuzlanskog kantona i JP Elektroprivreda BiH, Sarajevo – Elektrodistribucija Tuzla, koji je uređen način i rokovi naplate dospjelog i nespornog duga za isporučenu električnu energiju koji je na dan 30.06.2003. godine iznosio 3.937.726,59 KM.

- iznos obaveza prema ugovoru zaključenom sa Elektrodistribucijom nije evidentiran u glavnoj knjizi JRT Tuzlanskog kantona.
- 25. 08. 03. godine zaključen je Protokol između Vlada kantona i Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu, gdje se Vlada obavezuje da će stvorene obaveza po osnovu liječenja van kantona u iznosu od 1.315.288,12 KM izmiriti u 20 mjesečnih rata, počevši od 01. 08. 03. godine do 22. 03. 05. godine s tim da prva rata iznosi 115.258,12 KM, a preostali dug u jednakim mjesečnim ratama po 63.157,90 KM. Obaveze po ovom protokolu (opisane na poziciji ugovorenih usluga) nisu evidentirane u glavnoj knjizi Trezora Tuzlanskog kantona.

Poduzeti adekvatne mjere za evidentiranje ukupnih obaveza po osnovu usaglašenih stanja i zaključenih ugovora sa dobavljačima i izmirenje istih sačiniti plan izmirenja i unijeti u budžet narednih godina.

4.11 Trezor

Zakonom o trezoru FBiH uređeno je uspostavljanje, nadležnost i upravljanje trezorom u FBiH (u daljem tekstu Trezor). Istim Zakonom utvrđena su ovlaštenja, način rada i sistem glavne knjige, kao i način vođenja Jedinstvenog Računa Trezora. Trezor je organizovan kao organizaciona jedinica unutar Ministarstva finansija.

Na osnovu uvida u prezentiranu dokumentaciju i obavljenog razgovora sa odgovornim osobama smatramo da se na uspostavljanju JRT ušlo bez temeljitih priprema, ako se uzme u obzir da se na isti prešlo na polugodištu, odnosno prije završetka fiskalne godine. Uspostavljanje JRT su pratile nejasne, nepotpune i u potpunosti nedefinisane odluke, koje su donošene više da zadovolje formu, nego da riješe suštinske probleme koji su pratili prošlu, a protekle godine u ovom kantonu, pogotovu kada su u pitanju mnoge nagomilane, a neizmirene obaveze iz prethodnih godina koje ugrožavaju likvidnost tekuće godine.

Poduzeti adekvatne mjere za rješavanje postojećih problema koji se odnose na funkcionisanje Trezora.

Kontinuirano provoditi aktivnosti na obuci uposlenih, kako u Ministarstvu finansija, tako i kod budžetskih korisnika, uz pravovremeno donošenje valjanih odluka i instrukcija.

4.12 Ostali bitni nalazi

Tokom revizije je utvrđeno da se određen broj transakcija istovremeno kod jednog budžetskog korisnika javlja kao prihod, a kod drugoga kao rashod. Ilustracije radi navodimo da se izdaci za Studentski centar u knjigovodstvenoj evidenciji univerziteta evidentirani kao prihod, a na grantovima budžeta kao rashod, ili Kod Ministarstva obrazovanja, nauke kulture i sporta određeni izdatak se kod ustanova osnovnog obrazovanja evidentira kao prihod. Ovakav način evidentiranja dovodi do nerealnog uvećanja i iskazivanja prihoda i rashoda, (a nije doneseno uputstvo o procesuiranju transakcija iz internih poslovnih odnosa), što dovodi u pitanje tačnost i istinitost iskazanih rezultata u finansijskim izvještajima.

Da se donese uputstvo o procesuiranju transakcija iz internih poslovnih odnosa u cilju jasnog definisanja vrste internih transakcija.

5 ZAKLJUČAK

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja budžeta Tuzlanskog Kantona za 2003. godinu, u cilju postizanja transparentnosti u radu zakonodavnih i izvršnih tijela Kantona i usklađenosti poslovanja sa zakonskim propisima, konstatovan je određen napredak, čiji pravi rezultati će se tek vidjeti u narednom periodu. U toku 2003. godine stavljena pod kontrolu «javna potrošnja» uvođenjem Jedinstvenog računa trezora Tuzlanskog Kantona. Međutim uspostavljanje Jedinstvenog računa Trezora ipak nije doprinijelo u dovoljnoj mjeri razrješavanje nagomilanih problema u ovom kantonu i otklanjanje i prevazilaženje stvorenih obaveza iz ranijih perioda, koji nisu u tačnom iznosu utvrđeni do momenta završetka revizije. Ove obaveze su

razlog na samo nerealnog iskazivanja rashoda i izdataka za prethodnu budžetsku godinu već i nerealnih stanja na bilansnim pozicijama, koje su posebno značajne za Ministarstvo socijalne politike i Ministarstvo raseljenih osoba. O navedenim obavezama treba posebno voditi računa prilikom donošenja budžeta, kako bi se planiralo izmirenje istih. Na usavršavanju već postojećeg sistema internih kontrola na nivou cijelog kantona, kontinuirano se radi, u što se revizorski tim mogao uvjeriti i u toku svoga rada. Već su postignuti vidni rezultati po pitanju nadzora nad realizacijom tekućih i kapitalnih transfera kod pojedinih ministarstva i izvještavanja od nižih potrošačkih jedinica o utrošenim sredstvima. Mišljenja smo da bi donošenje srednjoročnih planova na nivou kantona i utvrđivanje prioriteta koji su od značaja za razvoj kantona uopće pomoglo realnijem planiranju kako na nivou pojedinih ministarstva, tako i na nivou kantona uopšte. Na osnovu ovakvih planova mogla bi se utvrditi i realna strategija razvoja i donositi prioritetni zadaci, a ne da se donose različite vrste programa i projekata, za koje se ne može u potpunosti potvrditi opravdanost donošenja.

Vlada kantona sa Ministarstvom finansija čini izuzetne napore na svim nivoima, da se uočeni nedostaci i nepravilnosti utvrđene u toku 2003. godine i ranijih godine otklone. Na ovom polju učinjen je značajan napredak i pokrenute su mnoge aktivnosti u toku 2004. godine što daje garanciju da će se u narednom periodu utvrđeni nedostaci otkloniti i doprinijeti potpunoj zakonitosti rada i efikasnosti u provođenju postavljenih ciljeva, te pouzdanosti i objektivnosti finansijskog izvještavanja na nivou cijelog Kantona.

KOMENTAR

U ostavljenom roku, Vlada Tuzlanskog kantona, dopisom broj 02/2-14-1690/05 od 13.01.2005. godine, očitovala se na Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Tuzlanskog kantona za 2003. godinu. U navedenom dopisu za jedan dio nalaza (problematika imenovanja komisija pri Vladi Tuzlanskog kantona, izdaci za podršku povratku prognanih i obaveze Tuzlanskog kantona prema JP Elektro distribuciji Tuzla) data su dodatna obrazloženja, kojim se pojašnjavaju utvrđeni nalazi, ali isti ne mijenjaju suštinu, jer nisu prezentirani novi dokazi. Obrazloženja koja su opravdana i za koja su predložene izmjene u tekstu, uključena su u konačnu verziju izvještaja.

Iz očitovanja na Izvještaj o izvršenoj reviziji može se konstatovati da Vlada Tuzlanskog kantona kontinuirano ulaže napore u cilju otklanjanja nedostataka utvrđenih kako u Izvještaju o izvršenoj reviziji 2003. godine, tako i ranijih godina, što potvrđuje i doneseni Program mjera za otklanjanje nedostataka uočenih u postupku izvršne revizije, koji je donesen početkom 2004. godine, tako da pojedini nedostaci objektivno nisu mogli biti otklonjeni u toku 2003. godine. Gotovo kod svih korisnika u Tuzlanskom kantonu, veći dio nepravilnosti je otklonjen u toku revizije, a također očekujemo da će se aktivnosti na provođenju ostalih preporuka datih u Izvještaju nastaviti u narednom periodu.

Tim za reviziju

Viši revizor **Mirsada Janjoš, dipl. oec.**

Mladi revizor **Azra Delić, dipl. oec.**